

„Az alkalom profilját, lényegét leginkább a találkozó szó fejezi ki, de fontos az előtte lévő országos és az evangélikus jelző is. Nem szeretnénk sokkal többet, de kevesebbet sem, mint hogy az ország lehetőleg minden egyes evangélikus gyülekezetéből érkező vendégek az őszinte, testvéri találkozás örömét átélve kezét nyújtsanak egymásnak.”

► Pax(ks)oljunk – 3. oldal

„Kell olyan alkalom, amikor nem az az üzenet, hogy Isten felemel a bajból, hanem az, hogy ő mennaie Atyaként egészséget, boldogságot ad az embernek, amiért őszintén hálásnak kell lennünk.”

► Ki szőlítja meg a gazdag ifjakat? – 8. oldal

„A Magyarországi Evangélikus Egyháznak jelenleg hét középiskolai kollégiuma van. Közülük öt valamely középiskolához kötődik, kettő viszont intézménytől függetlenül működik.”

► Evangélikus kollégiumi körkép – 6–7. oldal

„Aki már egyszer is egyeztetett előzetesen a szerkesztőséggel kéziratüggyben, az jól tudja, hogy a beszélgetés közben biztosan elhangzik két kulcsszó: az írás terjedelme (a leütések száma) és a határidő.”

► Kulisszák mögött – tördelve – 10. oldal

FOTO: BARCZA JÁNOS

Jézus Krisztus világossága ragyog mindannyiunkra

Regionális találkozó Gyulán a 3. európai ökumenikus nagygyűlés jegyében

„Erdély általában és különösen Nagyszeben olyan hely, ahol [...] a többségben lévő ortodox hívők mellett az evangélikus és református, a római katolikus, a görög katolikus és a baptista hagyományoknak is szerepük van a tágabb ökumenikus szinten. [...] Biztosítanunk kell azt is, hogy a többi egyház képviselői ne csak láthatóak, hanem hallhatóak is legyenek – és nemcsak románul, hanem magyarul is” – mondotta egyebek mellett Colin Williams, az Európai Egyházak Konferenciájának főtítkára január 25-én Gyulán azon a regionális találkozón, amely a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának kezdeményezésére jött létre, fontos állomást jelentve a 3. európai ökumenikus nagygyűlés zárandoklatában, amelynek a csúcspontja ez év szeptemberében lesz Nagyszebenben.

E zárandoklat, amint már hírül adtuk, éppen egy esztendővel ezelőtt indult

Rómából, és sok-sok helyi, illetve területi találkozón keresztül, valamint a Wittenbergben rendezendő összeurópai találkozón után fejeződik be Nagyszebenben. Pontosabban: reméljük, hogy nem fejeződik be itt, hanem megtermi gyümölcsét, s a még mindig szétfészeltetésben és értékesítésben szenvedő Európának a megújulás és az egység reményességét nyújtja a későbbiekben is.

Ennek jegyében nyertek meghívást a találkozóra a római katolikus, református, evangélikus, baptista és román ortodox egyházak tíz-tíz fős delegációi a határ két oldaláról, így mintegy száz résztvevő gyűlt össze. Az összejövetel a református egyház gyülekezeti termében tartott ökumenikus tanácskozással nyílt meg, délután a római katolikus templomban magas színvonalú koncerttel folytatódott, s este a román ortodox templomban fel-

emelő ökumenikus istentisztelettel zárult. Köszöntötte a tanácskozást Románia konzulja és Gyula város polgármestere.

Colin Williams főtítkárral örömmel üdvözölte a jelenlévőket, s előadásában – amelynek egy részletét tudósításunk elején idéztük – bepillantást adott a 3. európai ökumenikus nagygyűlés tartalmába, céljaiba és gyakorlati struktúrájába is. Az előadást három korreferátum követte, Bölskei Gusztáv református, Gyulay Endre római katolikus és Drincsej Sofronie román ortodox püspökök részéről. Mindhárom jelentős eseménynek ítélték a gyulai találkozót és a szeptemberben megrendezendő nagygyűlést egyaránt; az előbbivel kapcsolatban az ökumenikus együttműködési készséget emelték ki, a nagyszebeni gyűlést pedig mint az európai és a helyi ökumené megújulásának nagy lehetőségét említették.

► Folytatás a 4. oldalon

Látni, hallani, érezni

Ifjúsági istentisztelettel zárult az ökumenikus imahét

► Mielőtt az ökumenikus imahetet lezáró ifjúsági istentiszteletre igyekvők január 28-án este beléptek a budapesti Szilágyi Dezső téri református templomba, talán végigpillantottak a lassan hömpölygő Dunán, tekintetükkel elidőztek egy percig a kivilágított Parlamenten és a Lánchídon, hallották a rakparton elsuhanó autók zaját, és érezték az arcukon a hideg téli szél érintését. De ha elkerülték is a figyelmüket mindezek, odabent már nem tudtak nem tudomást venni arról, milyen fontos valóban látni, hallani és érezni.

„Add, hogy vakokból látók, süketekből hallók, sántákból futók lehessünk!” – így imádkozott bevezetésként az alkalom résztvevőit Tegez Ferenc református lelkész, mintegy összegezve a bűnvalló imádságban ezt követően – Györfly Eszter református lelkész, Hokker Zsolt evangélikus lelkész és Orova Csaba katolikus teológus szájából – elhangzó kéréseket.

„Kételei mindenkinek lehetnek; még azoknak is, akikről úgy gondoljuk, hogy a hitükben senki és semmi nem rendítheti meg őket” – kezdte Mt 11,2–6 alapján tartott igehirdetését Sefcsik Zoltán evangélikus lelkész. Keresztelő János vívódásáról szólva arra mutatott rá, hogy az Úr nem mindig úgy válaszolja meg kérdéseinket, ahogyan azt mi elképzeljük: „A látszólag sokkal egyszerűbb »Igen!« helyett Jézus Ézsaiás próféciájára emlékeztette Jánost. Ezzel nemcsak a számára legérthetőbb módon mondta

el neki, hogy valóban ő az Eljövendő, akit várt, hanem azt is tudatosította benne, hogy bár ő az ítéletet várja a Messiástól, Jézus az ítélet előtt még meg akarja menteni a bűnösöket; nála ke-

FOTO: BOTTIA DÉNES

„Köszöntétek egymást a béke jelével...”

Imaheti gondolatok

Ahogy minden évben szokás, az idén januárban is ökumenikus imahéten vehettünk részt, együtt, a Krisztusban hívők minden felekezetből, hogy megéljük, átéljük újra a Krisztussal és általa egymással megélt közösséget. Ahogy minden évben... Ez a szokás a keresztyén egyházban azonban nem laposodhat soha megszokássá, rutinná, sohasem veszíti, sohasem veszítheti el aktualitását. Élő, lüktető szívverése ez a Krisztus testének. Az imádság az egyház lélegzése.

Bár olyan természetessé válna mindannyiunk számára a mi Istenünkhöz való fohászokodás, amilyen természetes minden ember számára a lélegzéstétel! S valóban hasonlít is ahhoz, hiszen imádság nélkül lehetetlen hitünkben megmaradni, Istenre bízott életünket megélni, s az imádság hiányát ugyanúgy megérezzük, mint a lélegzéstételét – még ha jóval lassabban is, de mélyen és súlyosan.

Bárcsak olyan természetessé lenne! De a lelkünk igényeit, figyelmeztetéseit könnyen és gyakran elnyomják más hangok, más vágyak, más célok. Az imádságot ezért akarni is kell, így válhat lelkünk lélegzéstételévé.

Dietrich Bonhoeffer 20. századi német evangélikus teológus a beszédhez, a beszélgetéshez mint az ember egyik legalapvetőbb megnyilvánulásához hasonlíja az imádságot. Azt írja a *Miatyánkkal* kapcsolatban: „Meg kell tanulnunk imádkozni. A gyermek megtanul beszélni, mert édesapja beszél hozzá; apja nyelvét tanulja meg. Ugyanúgy tanulunk meg Istenhez szólni, hisz Isten is beszélt és beszél mihozzánk. A mennyei Atya nyelvén tanulják az ő gyermekei a vele való beszélgetést. Mi úgy kezdünk el Istenhez imádkozni, hogy az ő szavait ismételtetjük. Nem szívünk hamis és összekuszált nyelvén, hanem a Jézus Krisztusban hozzánk szóló Isten világos és tiszta beszédének nyelvén kell őt megszólítanunk; ez az a nyelv, amelyen Isten meg akar hallgatni bennünket. (...) Az Istenről jövő szavak lépcsőfokain keresztül jutunk el Istenhez.”

Hasonló tapasztalatokat, hasonló gondolatokat látunk és élünk meg mindannyian, minden felekezetben. S ahogyan az ökumenikus imahetek alkalmán ez újra és újra megjelenik, hasonló a megoldáskeresés, az útbaigazítás kérésének módja is: az imádság. Különbözőségek, széttagoltságunk fájó és nehezen oldható gondja mellett reménységet adhat számunkra, hogy a legfontosabb dologban, az Isten előtti megállásban, a hozzá való fohászokodásban egyek tudunk lenni, az Úrtól tanult imádságot együtt tudjuk mondani.

Mert a legfontosabb dolog a világon az, amit Isten tett. A második, az ember válasza az elsőről szól, de nem takarhatja el azt. Az egyház csak a második helyen lehet. Emlékeztessen ez bennünket saját legfontosabb dolgunkra, az istentiszteletre és az imádságra!

Az a haszonelvű világ és haszonelvű gondolkodás, amely körülvesz bennünket, értetlenül áll a haszontalanak tűnő imádság előtt. Az azonnali és mindig több eredményt követelő világ számára szóló üzenet is a Krisztusban hívők Isten előtti megállása, elcsendesedése, látszólagos semmittevése. Azt üzeni korunk harásny, de bizonytalan, önmagában is kételkedő ember számára, hogy a teremtő Isten szemében mi magunk vagyunk az értékek, neki mi vagyunk értékesek, gyenge- ségeink, tévedéseink, hibáink ellenére és azokkal együtt. S ha így el tudunk előtte

csendesedni, minden erőt és támaszt megkapunk tőle, amire szükségünk van.

Néha mindannyiunkat megkísért, hogy bizonygassuk saját hasznosságunkat, fontosságunkat, hogy ezen mérjük önmagunkat, s hogy lassan elhiggyük: megy ez nekünk egyedül is. Meg tudunk mi birkózni a feladatainkkal, az életünkkel, meg tudunk oldani minden problémát. Ezért nekünk is kell a kijózanodás, a legfontosabb dologra történő koncentráció, hogy az imádság csöndjében minden és mindenki a helyére kerülhessen, s hogy se a túlzott önbizalom, se annak hiánya ne távolíthasson el bennünket attól az Istentől, akitől van az életünk, akiben van az életünk, és aki egyedül záloga annak, hogy lesz életünk.

Az imádság egyszerre befelé fordulás, elcsendesedés és kifelé szóló üzenet. A *vita contemplativa* és a *vita activa* felbonthatatlan egysége érvényesül benne, hiszen az Isten előtt elcsendesedő és feltöltkező ember viszi, hirdeti a maga környezetében az Isten hívását minden ember felé.

Azzal a közkeletű felfogással szemben, amelyik azt mondja, hogy az egyház semmit nem csinál, csak imádkozik, tudjuk – mert átéljük és átéljük –, hogy milyen erő származik az imádság gyakorlásából. S tudjuk azt is, milyen veszélyes lehet, ha az egyház maga is megelégedik erről, inkább támaszkodik a maga erejére, a maga értelmére, s elhanyagolja a felülről jövő erőt, a felülről jövő bölcsességet.

Minden esztendő fordulóján úgy érezzük, számba kell vennünk a mögöttünk lévő időszak eredményeit, kudarcait, elért céljait, elmulasztott lehetőségeit. Az ökumenikus imahét alkalmat kínál nekünk, hogy együtt, közösen álljunk meg Istenünk előtt erre a számbavételre, és együtt induljunk megújulva tovább. De alkalmat kínál arra is – mert ez is nagyon fontos –, hogy egymásra figyeljünk. Saját gyülekezetünkben belül is, hiszen az istentisztelet alkalmain kívül sokszor szinte alig találkozunk, és a különböző felekezetek tagjai között is, akikkel minden különbözőségünk ellenére is együtt alkotjuk a Krisztus testét.

Fontos, hogy egymásra is figyeljünk, hiszen az imádságban nemcsak az Istenre való közösséget, hanem az egymáshoz való közeledés ajándékát is átélhetjük. Mert egymásra bízattunk, és felelősek vagyunk egymásért, s mint Isten gyermekei, felelősek vagyunk a körülöttünk élőért. Olyan jó örömmel felfedezni az ismerős arcokat a padsorokban, és szomorú számba venni, hogy kik nincsenek már velünk, közöttünk. És jó megélni, megtapasztalni, hogy az örömeinket és a bánatunkat is megoszthatjuk egymással s együtt vihetjük Isten színe elé.

Adja az örökkévaló Isten, hogy a tőle kapott szeretetben tudjuk hordozni egymás terhét ebben az évben is, legkisebb közösségeinkben és az egyetemes egyház nagy családjában egyaránt! Adja meg nekünk, hogy a hallani és beszélni tudók, a hallani és beszélni akarók közösségévé lehessünk, ahogyan a 2007. évi ökumenikus imahét vezéregyében olvassuk Jézusról Márk evangéliumában: „...a süketeket is hallóvá teszi, a némákat is beszélővé.” Nyissa meg a fülünket, hogy elcsendesedve hallhassuk Urunkat, és meghalljuk embertársaink szavát, és nyissa meg szánkat, amikor szólunk, a tőle kapott bölcsességgel!

► BÖLSKEI GUSZTÁV püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke

É L Ő V Í Z

Az atya imája

Egy kétezer lelkes alföldi településen élt születése óta, ahol a többség öntudatosan őrizte katolikus hitét, ő viszont – a maroknyi evangélikus közösség tagjaként – kitartóan ragaszkodott egyházához.

Az idős, de még mindig aktív szolgálgó plébános történetesen éppen a szomszédja volt, így a kerti munkák idején gyakorta megálltak a kerítés mentén egy rövidke üdvözlésre vagy akár egy hosszabb beszélgetésre is.

Egyik reggel gondterhelten sietett munkába. Magában már a délutánt tervezte, amikor majd nagyon kell iparkodnia, hogy idejében beérjen a kórházba, és meglátogassa a műtét után lábadozó édesapját. Gondolataiból az atya látványa zökkentette ki, aki éppen szembejött vele az utcán, s ezen a korai órán nem elégedett meg egy futólagos köszöntéssel.

– Tegnap a misén imádkoztam ám a papáért! – mondta barátságosan.

A döbbenettől először nehezen találta a szavakat.

– De hát, plébános úr, mi nem is vagyunk katolikusok! – szakadt fel belőle végül az értetlenség.

– Nem baj, gyermekem, én akkor is imádkoztam érte – mosolygott Isten öreg szolgája, majd lassan folytatta útját a templom felé.

Azóta évek teltek el; az atyát időközben már elkísérték utolsó földi útjára azok a falubeliek, akik szerették és tisztelték. Áldott emlékét egykori szomszédja ma is őrzi. Mert hát a hitben és az imádságban nem a felekezet számít...

■ HULEJ ENIKŐ

LOUISE MARGARET GRANAHAM

Áldásmondás

Istennek, a mi Teremtőnknek békéje, Akinek a szeretete meghaladja világunk minden határát, Legyen olyan közel hozzád, mint minden lélegzetvétel és szívdobbanás.

Krisztusnak, a mi Megváltónknak békéje, Akinek a szeretete a földet járta, és még mindig köztünk jár, Erősítsen meg téged, hogy minden lépésedet vele járjad.

A Léleknek, támaszunknak békéje, Akinek a szeretete bennünk és általunk hat, Lelkesítsen bennünket alázatos és magasztos tettek véghezvitelére.

Geoffrey Duncan *Timeless Prayers for Peace* (Időtlen imák békességért) című kötetéből fordította Kászonyi Ágota

SEMPER REFORMANDA

„Mert nem elég csupán tudni, hogy mi a szentség és annak a jelentése. Nem elég, ha tudod, hogy mi a közösség és mi a bűneinknek és szenvedéseinknek kegyelemteljes kicsérélődése és összelegyedése Krisztus és az ő szentjeinek igazságával – hanem ezt kívánnod is kell és erősen hinned, hogy el is nyerted. Ezen a ponton támad a leghevesebben az ördög és a természet, hogy a hit valahogy meg ne állhasson.”

► Luther Márton: Krisztus valóságos szent testének sacramentumáról (Wiczián Dezső fordítása)

www.evelet.hu

Mint ismeretes, az Evangélikus Életben megjelenő írások egy hét kétszavasos kerülettel az EvÉlet on-line adatbázisába. A nyomtatott szám második oldalának rovatai azonban a megjelenéssel egyidejűleg teljes terjedelmükben elolvashatók, illetőleg letölthetők.

HETVENED VASÁRNAPJA – Jer 9,22–23

Önbizalom? Úr-bizalom!

Hetvened vasárnapjával megkezdődik böjtölő időszak: a karácsonyi ünnepkörből a húsvéti ünnepkörbe való átlépés fordulópontjánál állunk. A tél kelles közepén, a farsangi bálók, mulatságok idején ezek a vasárnapok a böjtire, a passióra, a feltámadásra, húsvétra mutatnak előre.

Érdekes hetvened, hatvanad, ötvened vasárnapjának története: a keleti egyház gyakorlatának hatására a 6. századtól kezdődően a negyvennapos böjthöz csatlakoztatták böjtölő vasárnapjait. Az elnevezés egyrészt a húsvétig hátralevő mintegy hetven napra utal, másrészt jelképes értelmet hordoz Isten hívő népe számára: a hetven évig tartó babiloni fogságra emlékeztet.

Más forrás szerint 430-ban, amikor a vandálok ostromgyűrűvel körülvették Rómát, a pápa bűnbánatot hirdetett, és három héttel előrehozta böjt kezdetét. A tridentin zsinat által bevezetett és a II. vatikáni zsinatig érvényben lévő Missale Romanum a böjtölő és böjt vasárnapjainak fejleceiben megjelöli a várost hetvened vasárnapjától az ostrom megszűntéig, húsvétig rendszeresen bejáró bűnbánati körmenetek gyülekezési helyeit is. A II. vatikáni zsinat után csak az evangélikus egyház liturgikus naptárában maradtak meg a böjtölő vasárnapjai.

A helyes dicsekvésről szóló igeszakasz egy sor olyan kérdést vet fel, amely korunk és Jeremiás próféta kora között közvetlen kapcsolatot teremt, de mindekelőtt ön- és istenismeretünk szempontjából hordoz üzenetet, szembesít kérdésekkel. Isten előtt álló, „üres kezű” valónk kontextusában átvilágító erejű: mivel, kívül dicsekszel, ember? Gondol-

junk csak a technika, a tudomány vagy a nagyhatalmak, szövetségek, uniók, politikai erők, az egész világtörténelem népet, egyént formáló (torzító, romboló) hatására, amely hamis önbizalommal tölthet el, és romlásba dönthet, ha bölcsnek, erősnek, igaznak, jogosnak, kincsek birtokosának tünteti fel az embert, s Istent, igazságát, törvényét ódivatúnak, érvénytelennek, szükségtelennek hiteli el kortárs generációival.

„Koldusok vagyunk, ez az igazság” – az utolsó lutheri mondat idéződhözhet fel az evangélikus lelkekben, ha dicsekvésről, szellemi, lelki, érzelmi, testi, anyagi kincsek forrásáról kezdünk el gondolkodni. Kinek tulajdonítjuk azt, amink van, s kiknek adunk engedélyt arra, hogy nevünkben, helyettünk is dicsekedni bátorkodjanak, megtagadva minden jó és érték egyedüli és örök forrását?! Cinkosok és bűnösök vagyunk, ha nem vállaljuk a markáns, megalkuvást nem ismerő bizonyosságtétel útját, a jeremiási, talán „népszerűtlen” utat, s nem tesszük magunkévá a páli intést: „Aki dicsekszik, az Úrral dicsekedjék.” (1Kor 1,31)

Jeremiás hiába figyelmeztette népet: Isten Júda felett kimondott ítéletének eszköze Babilon és a hetvenévi fogság lett. Kr. e. 587-ben Nebukadnecar másodszor is betört Jeruzsálembe. A várost lerombolták, a templomot felgyújtották, a népet száműzetésbe hurcolták. Ma is hangzik intés, bár a veszély, mint akkor, talán ma sem tűnik reálisnak. Hiszen van mivel dicsekednünk, félni nincs okunk, önbizalmunk határtalan...

Nem, nem Isten volt a kiszámíthatatlan, az önkényes, a büntetésben örömet lelő Jeremiás megalkuvás nélkül hirdette

az üzenetet, de nem tudott népén segíteni. A gögös, makacs, önnön erejében vakon bízó, felfuvalkodott, az intésre süket fülű nép veszte elkerülhetetlen volt.

Profétánál is nagyobb jött közénk Krisztusban: ő legyőzte a legyőzhetetlen távolságot, és megismertette velünk az Istent, hogy megismerjük önmagunkat is, és belássuk: értékünk, erőnk, gazdagságunk mind belőle fakad. Jézus jogot, igazságot, szeretetet, békét hozott – magához ölel, s minden előtte koldusként térdre hullót végtelenül gazdaggá tesz.

Dicsekvés, saját érdekek szem előtt tartása Istennel nem számolva: beteg a társadalom – aktuális kapcsolópont lehet ez 2007. böjtölő idején... Az emberek elhagyták Istent, megvetik törvényét, saját útjukat járják. Minél mélyebbre hatolunk, annál elkeserítőbb, ijesztőbb, üresebb, amit találunk. Korunk embere ugyanolyan (még olyanabb?), mint Jeremiás generációja. Nem elégedett meg azzal, hogy az legyen, ami volt: alkotás. Göggében az akart lenni, ami nem volt: alkotó. A gögnek e túlszával szétértte az Úr rendjét s egyben saját életét is.

Egyik legemlékezetesebb olvasmányélményem Franz Werfel Jeremiás prófétáról szóló regénye: *Halljátok az igét*. „A kiválasztott tudta már, hogy az Úr nem ismeri a hűtlenséget. Nem Isten volt határozatlan, hanem az ember. Az ember füle volt tompa, az ő szeme gyöngye, az ember teste volt áthatolhatatlan. Az Úr és az ember teljességgel kétféle valami volt. Mindegyik egymagában állt, egy-egy távoli hegycsúcson, a kiáltást s a jeleket bizony rendszerint nem értette.”

A VASÁRNAP IGÉJE

A próféta igéket kapott, hirdette a megtérést. S a veszedelem után a reménységet: az új szövetséget, amelyet Isten kegyelme elkészített a fogságból hazatérő maradéknak. Böjtben ennek a megváltásunkért készített szövetségnek a stációt járhatjuk be lelkünkben.

Igazi vallásosság és vallásos szertartás között Isten látja a különbséget! Mire fel dicsekszünk? Üdvünket politikai jó szerencsétől, virágzó szövetségektől várjuk, mint annak idején a kicsi Júda a hatalmas Egyiptom és Babilónia között öröklődve? Vagy mástól, pénztől, tudástól, fejlődéstől? Fontos: Jeremiás egy történelmi, politikai, hadi szempontból kivételesen mozgalmas időszakban, világpolitikai jelentőségű események idején *nem politikai indokok alapján foglalt állást*, neki kizárólag Istentől sugallt indokai voltak.

Ébredjünk: talán teljesen hamis biztonságban érezzük magunkat mi is! Álbiztonságérzetben lubickol az az ember, kinek lelkében a megtérés vágya nincs napirenden. Önbizalom helyett Úr-bizalommal a szívünkben induljunk böjtölő felé!

■ KÓHÁTI DOROTTYA

Imádkozzunk! Uram, Istenem, add, hogy halljam az igét, mint Jeremiás, tedd lelkem érzékennyé és befogadóvá, szívem nyitottá, ajkamat dicséreted formálójává. Ámen.

Oratio œcumenica

Jó Istenünk! Irgalmas mennyei Atyánk! A forrongó világban félelem és kétség szorongat minket. Az erőszakosság és a mammon imádata méltán hívja ki haragodat. A természet teremtett jó rendje is rosszra fordult, világunk a pusztulás szélére sodródott. Egyre inkább érezzük ítéleted súlyát. Egyházad erőtlén. Szavunk halk és bizonytalan. Életünk sem tükrözi, hogy ismerünk téged. Bűnbánatunk sem őszinte. Egmást és a világot hibáztatjuk ahelyett, hogy magunkat megalázva segítségedet kérnénk. Könyörülj rajtunk Jézus Krisztusért!

Te, aki kegyelmet gyakorolsz, ítéletet tartasz, és igazságot teszel a földön, add meg a mi korunknak is az Is-

ten szerinti megszorodás megtérésre segítő ajándékát. Erőnk, gazdagságunk semmisséggé lehet dicsőség ragyogásában. Önigazságunk összetörhet Krisztusunk keresztjének árnyékában.

Nélküled csak önnön vesztünkbe rohanunk. Állíts meg minket! Állíts magad elé minket! Először egyházadat, de a világ népeit is! Teremtsd újjá és tedd jóvá, amit elrontottunk! Te vagy egyedüli reményünk. A magunké, de gyermekeinké és unokáinké még inkább. Világkormányzó akarotodba nem láthatunk bele, de kérünk, vezess úgy személyes életünk útján, hogy jóakarotod juthasson érvényre. Hadd töltse be egyházad is küldetését az evangélium hirdetése, a cselekvő szeretet és a ke-

reszthordozás által. Add, hogy akkor se veszítsük el reménységünket, ha nehéz napok köszöntenek ránk. Szeretnénk mindig annak tudatában élni, hogy van hatalmad a megtérésre és a vigasztalásra minden körülmények között.

Kérünk magyar hazánkért, népünkért is. Adj nekünk olyan kormányzatot, amely népünk boldogulásáért önzetlenül kész áldozni és munkálkodni, és nem minket tesz áldozattá. Szabadíts meg az alkalmatlan és gonosz emberektől.

Bár érdem nélkül s nem keveset kérünk, mégis tekinthetünk egyedül a te nagy irgalmasságodért, mely öröktől örökkévaló! Ámen.

ISMERJÜK MEG ÉNEKEINKET! 19.

Énekeskönyvünk 19. századi dallamai

► **Rovatunkban eddig általában stílusuk, eredetük vagy az adott ünnepkörhöz való tartozásuk alapján válogattuk ki a bemutatott énekeket. Most egy sokkal vegyesebb csoport következik: az eddig még nem tárgyalt 19. századi énekekről, azoknak is inkább a dallamáról szeretnénk szólni.**

A 19. században ritka volt az új dallam az istentiszteleti használatban; inkább a már ismert és kedvelt dallamokra keletkeztek nagy számban új versek. Ezért most a saját dallammal rendelkező énekekre helyezük a hangsúlyt.

Kezdjük az egyik legnépszerűbbel: Joseph Mohr plébános és Franz Gruber kántor 1818 karácsonyán a Salzburg melletti Oberndorfban írta a *Csendes éjt* (EÉ 167), mely több generáció számára a szenteste elmaradhatatlan énekévé vált. Ritmikája a gyermek ringatását és az éjszaka bensőségességét érzékelteti: ezt *pastoralénak* vagy *sicilianónak* nevezik. A dallam motívumai többnyire hármashangzat-fordításra épülnek; ez a barokk kortól kezdve igen kedvelt dallamalkotási módszer.

A *Dicsőség mennyeben az Istennek* (EÉ 168) az ősi karácsonyi örömhír késői megfogalmazása, melyet az 1855-ös katolikus Tárkányi–Zsaskovszky-ének-tárból vett át énekeskönyvünk. A dallam jellegzetessége a háromszor is előforduló nagy szext hangköz, mely a fontos mondanivaló kiemelését szolgálja. Szintén ebből a gyűjteményből származik a *Ments meg engem, Uram, az örök haláltól* (EÉ 494), mely a *Libera me, Domine* responzorium verses feldolgozása; a dallam ritmusnélkülisége szinte a gregorián stílust idézi.

Most két olyan ének következik, melyek dallama egy-egy 19. század eleji gyűjteményben szerepel. Az *én időm, mint a szép nyár* (EÉ 516) című *Holéczy Sámuel* énekeskönyvből származik. A dallam hat sora két nagy részre áll össze: ezt az ismétlődő – 8, 4, 7 – szótagszám és az azonos zárósor teszi lehetővé.

A *Míntha szárnyon szállna* (EÉ 523) dallama eredetileg világi kuruc szöveggel lett népszerű, majd bekerült *Pálóczi Horváth Ádám* híres *Ó és új, mintegy ötödfélszáz énekek* (1813) című gyűjteményébe. *Sántha Károly* verse ezzel a megörzött dallammal kapcsolódik össze.

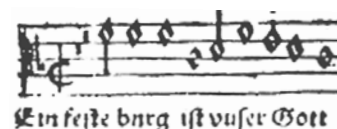
Iff. *Chovan Zsigmond* szlovák gyökerű

dallama a 150. zsolttár 17. századi német parafrázisához kapcsolódik: *Dicsérjétek az Urat* (EÉ 49). A dallam mozgalmas ritmusú, nagy hangterjedelmű, a hármashangzat és a skálamenet kombinációja; hangnemi felépítése jellemző a dűrmoll rendszerre. Ez azt jelenti, hogy a dallamok mindig kitérnek az alaphangnemből, „elbarangolnak” valahová, hogy utána visszatérjenek (mint mi, amikor egy kirándulás után hazatérünk, és örülünk, hogy újra otthon lehetünk).

Kapi Gyula, a soproni tanítóképző intézet egykori igazgatója – *Kapi Béla* püspök édesapja – főképp a nevelés és a zene tárgy körében publikált cikkeket (például *Mosonyi Mihályról*), de írt *Dalkönyvecskét* is a népiskola alsó osztályai számára. Ő szerezte a *Te vagy reményem sziklaszála* dallamát (*Kovács Sándor* verse; EÉ 66), amely kissé emlékeztet a korabeli népies műdalokra. Szintén tőle származik az a dallam, mellyel a *Szegény fejem, hová hajtnálak* (EÉ 415) kezdettű – *Sántha Károly* által átdolgozott – 17. századi vers megjelenik.

A *Térj magadhoz, drága Sion* (EÉ 263) *Tihanyi-Luttenberg* Ágost dallama egy 17. századi német verssel összekapcsolva. Ez a dallam is jól mutatja az előbb

CANTATE

említett tonális (hangnemekhez kötött) gondolkodásmódot. A megérkezésérzet az is erősíti, hogy a kezdő és a záró sor jellegzetes hangköze megegyezik.

Az *Ó, nagy Isten, sok a vétkem* (EÉ 408) szintén olyan ének, amelyben egy régebben született és többféleképpen bővült vers találkozik egy, a felépítését tekintve az előzőekhez hasonló új dallammal, jelen esetben *Berez Imre* szerzeményével.

Végül az *Im, nagy Isten, most előttem szívem kitárom* (EÉ 430) egészen más stílust mutat. Szerzője, *Kálmán Farkas* a 16. századi történelmi énekek dallamait idézi; ez jól illeszkedik *Szász Béla* tizenhárom szótagos sorokból álló verséhez, mely szóhasználatában a régi magyar istenes énekek nyomdokain próbál haladni: „Szent Fiadért, ki engemet vérén megváltott, / Hallgass meg, ha bűnbánattal hozzád kiáltok!”

■ ECSEDI ZSUZSA

Nagy felelősség – sok szeretet

Beszélgetés Gadoné Kézdy Edittel,
a Deák Téri Evangélikus Gimnázium igazgatójával

Motó: „De keresték először az ő országát és igazságát, és ezek is mind ráadásul megadatnak nektek.” (Mt 6,33)

– Kedves Edit! Második évét kezdte meg idén szeptemberben mint a Deák téri gimnázium igazgatója. Hogyan éri magát „új” beosztásában?

– Kilenc éve tanítok ebben a gimnáziumban, néhány évet igazgatóhelyettesként is dolgoztam. Ez azért fontos, mert jól ismerem a kollégákat és az iskola légkörét, amit elődöm, Schulek Mátýás alakított ki. Amikor elkezdtem itt tanítani, rögtön megérintett az a szeretetteljes stílus, ami jellemző nemcsak a kollégák között, hanem a gyerekek és szülők irányában is. Elődöm beszélt rá, hogy vállaljam el az iskola vezetését, és valójában fő feladatomban azt érzem, hogy megőrizzem ezt a nagy gonddal kialakított légkört, stílust, de persze az oktatási struktúrát is. Nagy felelősség, de remélem, sikerül. Emellett természetesen néhány területen igyekszem modernizálni a munkánkat: fontos, hogy az iskola – igencsak jó – eredményeit jól tudjuk kommunikálni, hogy tudjanak a sikereinkről; fontos a kapcsolattartás a gyülekezetekkel; és fontos az iskola tárgyi feltételeinek javítása, ami lényegében állandó pályázatírást jelent. Idén például tizenkét pályázatot nyertünk különböző fórumokon – egyházi, fővárosi, önkormányzati, minisztériumi szinten.

– Mária az anyagiaknál tartunk. Valóban annyival rosszabb a helyzet, mint korábban?

– Minden évben úgy tűnik, hogy tavaly jobb volt, de most az országos állapot is rendkívül rossz az oktatás terén, és ezen belül az egyházi oktatásé, ha lehet, még rosszabb. Noha megvannak azok a törvények, amik biztosítanának egy bizonyos mennyiségű juttatást, nem kapunk annyit a kormányzattól. Az iskola egyik legnagyobb „tökéje” az állandó tanári kar, ami természetesen a minőségi oktatói munkát garantálja, de mivel idén még kötelező óraszámemelést is elrendeltek, az általános helyzetet a mi iskolánk is meg fogja érezni. Az anyagiakhoz tartozik még, hogy egyszerűen arról van szó, hogy az állami normatíva nem nőtt 2005 óta, a fűtéshez használt gáz ára viszont háromszorosára emelkedett. Emellett a szülők pénztárcája is szűkösebb, az alapítványi hozzájárulás kétharmadára csökkent idén, pedig azt is szinte csak az alapellátásra fordítjuk már. Biztos, hogy valamelyest szükség van szemléletváltásra is, talán az egész egyházban: ha valamit fontosnak és értéknek tartunk, akkor arra anyagilag is áldoznunk kell, még ha kevésből is tudunk áldozni, és nem pedig szolgáltatásként kell elvárunk azt.

– Hogyan jellemezné az iskolájuk oktatómunkáját?

– Iskolánk ilyen értelemben hagyományos gimnázium, amely széles körű műveltséget kíván nyújtani mind humán, mind reál téren, és igyekszünk elkerülni a túl korai specializációt. Hangsúlyos emellett két nyelv elsajátítása és a művészeti nevelés is. Tény, hogy követelünk – még ha türelmesen és irgalmasan is –, mert a követelmény fejleszt. Igyek-

FOTO: BOTTA DENES

szünk azonban emellett úgy megismerni a gyerekeket, hogy az utolsó két évben a saját szellemi és családi adottságuknak megfelelően irányíthatassuk tovább őket. Amelyik család támogatja a gyerekei hosszan tartó tanulását, ott mi is így gondolkodunk – felkészítjük őket például az orvosi egyetemre, tudományegyetemre. De akinél az a szempont, hogy hamar jusson pénzkereseti lehetőséghez, azt inkább a praktikus, munkára beválható szakmák felé tereljük.

– Szülőként tapasztalom, hogy iskolájukba járó ötödikes lányom kikapcsolódásnak evangélikus korálokat dalol és fültyülzik. A hangsúlyosan egyházi énekkutatáson kívül mitől egyházi iskola a Deák téri?

– Egyszer figyelmeztettek, hogy ne gondoljuk, hogy abból látszik egyháziasságunk, hogy szeretjük a gyerekeket, mert ez sérti a világi iskolákat. A keresztény közösség megélése, ezen belül a konfliktusok szeretetteljes kezelése talán a legfontosabb többletünk. Emellett azonban alapvetően evangélikus iskola vagyunk, hiszen nálunk országosan a legmagasabb ez a mutató: a gyerekek háromnegyede evangélikus. Ezért tartjuk fontosnak, hogy tudjanak rólnak a gyülekezetek, mert meglátásom szerint az egyházi élet két területe a gyülekezet és az iskola. A gyülekezetekből jönnek hozzánk a gyerekek, mi pedig igyekszünk gyülekezeti kötődésüket erősíteni, és felnőtt egyháztaggokká nevelni őket. Emellett óriási a missziói lehetőség is, hiszen akik ideköldek a gyerekeiket, azok valamire vágyanak, valamiben reménykednek. És még ha lázad is az a gyerek, az iskola – és rajta keresztül az egyház – közösségi élménye, hitelesen képviselt értékei kitörőhatalmen belül benne maradnak, és visszakötik.

– Egy igét választott mottónak. Miért?

– Ez az iskola nem elit iskolának indult, hanem evangélikusnak, ahol fontos a közösség, a szellemiség, az evangélikusság. Ezek után valójában mindenkit meglepett, hogy mintegy mellel az objektív mérhető mutatók – a továbbtanulási arányok, az érettségi eredmények, a megszerzett nyelvvizsgák száma – mennyire megugrottak. Mára elsőként letünk az országban a protestáns gimnáziumok között, de az általános gimnáziumi mezőnyben is a legjobbak között vagyunk, holott nem ez volt a cél. Ezek valójában „ráadásul mind megadatnak” nekünk. Ezért vagyok hálás, és ezt szeretném megtartani, de úgy, ahogy azt Jézus mondja: az ő országát és igazságát keresve.

■ ITTJÉS SZILVIA

Megjelent a Kelenföldi Hírmondó 2006. téli számában

Nagy áttörés egy kis helyen

Jubileumi ökumenikus imaheti istentisztelet Csengődön

▶ A csengődi evangélikus hívek még ma is megilletődött csodálkozással fogadják, hogy az ő községük kis templomában az ökumenikus imahét utolsó napján megjelennek a magyarországi keresztény egyházak rangos vezetői és képviselői, hogy közös szolgálatot végezzenek, és együtt imádkozzanak a kereszténység egységéért. 1987 januárjában az akkori csengődi lelkész, ifj. Hafenscher Károly nagy meglepetést okozó lépésre szánta el magát: meghívta az akkori kalocsai koadjutor érseket, dr. Paskai Lászlót, hogy közösen szolgáljanak az imaheti istentiszteleten.

Akkor senki sem gondolta komolyan, hogy katolikus főpap elfogad egy ilyen meghívást. Paskai László azonban eljött, és ez áttörést jelentett a magyar ökumenikus egységterekvésekben: a katolikus egyház első alkalommal képviseltette magát főpapi szinten az ökumenikus imahétben.

Az idei, január 28-án tartott ökumenikus istentiszteleten négy magyarországi keresztény egyház képviselői végeztek szolgálatot: a katolikus egyház részéről dr. Paskai László bíboros, nyugalmazott érsek és Hozdik Zsolt csengődi plébános vett részt a közös imádságban. Az ökumenikus igeliturgiában szolgálatot vállalt Hegedűs Béla, a Bács-Kiskunsági Református Egyházmege esperese, Péntes Péter, a Kiskőrösi Református Egyházközösség lelkésze, Mészáros Kálmán, a Magyarországi Baptista Egyház elnöke, Boros Dávid, a Kiskőrösi Baptista Gyülekezet lelkésze, Gáncs Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke, Hafenscher Károly lelkész, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos irodavezetője és Nagy Veronika, a Csengőd–Páhi–Kaszkantúti Társult Evangélikus Egyházközösség lelkésze. Isten ígéjét dr. Paskai László és Gáncs Péter hirdette.

A nyugalmazott érsek Lk 24,44–52 alapján tartott prédikációjában megfogalmazta, hogy Jézus feltámadása után a Jeruzsálembe örömmel visszatérő tanítványokhoz hasonlóan mi is örömmel emlékezhetünk ezen az évfordulón – valódi öröme ad okot, hogy a Jézus Krisztusban közösen hívők, az egy keresztségben részesültek összegyülekeznek, közösen imádkoznak, együtt tesznek vallást hitükéről, és egy közösségben hallgatják Isten ígéjét. A húsz évvel ez-

kell hálát adnunk, de hozzátette, hogy nem szabad hallgatnunk arról, ami még rendezetlen. Az egészséges ökumenének őszintének kell lennie, mert ha csupán udvarias protokollban és kiüresedett gesztusokban merül ki, nem érheti el a célját. Egymást elfogadó testvéreként kell becsületesen szembenézni az azal, hogyan is viszonyulunk egymáshoz.

Gáncs püspök súlyos érveket sorakoztatott fel: a közös imádság, a bűnvallás, a megbékélést

Paskai László a szószéken

előtt történeteket felidézve Paskai László kiemelte annak a jelentőségét, hogy az áttörés után egy évvel már a katolikus egyház közreműködésével szervezték az imahetet. A keresztények csak közös Uruktól, Jézus Krisztustól kérhetik, hogy teremtsen meg az egységet, de ez csak akkor lehetséges, ha a lelkükben megvan a nyitottság Krisztus ígéjének befogadására – hangsúlyozta a nyugalmazott érsek.

Gáncs Péter Róm 8,31–39 alapján tartotta igehirdetését. Felhívta a figyelmet: az ökumenikus imahét legfontosabb üzenete az, hogy tekintsünk távolabbra, és vegyük észre a testvéregyházak lelki kincsait, amelyekkel gazdagítják egymást. A püspök megerősítette, hogy sok mindenért

kifejező pax szép liturgikus gesztusok, de ezek után kellene következnie a legfontosabbnak: a közös úrvacsorai közösségnek. Úgy tűnik ugyanis, hogy Krisztus teste és vére, amelynek a legmélyebb értelemben kellene összekötnie bennünket, még mindig inkább elválasztja a Krisztus-hívőket. Az evangélikus püspök rámutatott: ahhoz, hogy a végső cél felé haladhassunk, bennünk kell tovább növekednie az egységre való testvéri törekvésnek, s ahogy a húsz évvel ezelőtti kezdeményezés bator tett volt, úgy a folytatáshoz is bátorság kell. Az egységet nem kell megteremtünk, az adott: Krisztusban a keresztények egyek – ezt a tényt el kellene fogadnunk magunkban is.

■ PETRI GÁBOR

Pax(ks)oljunk

ÉGTÁJOLÓ

▶ A kölcsönös kiegészítődés sokatmondó szimbolikus gesztusa a liturgiában az egymásnak nyújtott békejobb, az úgynevezett „paxolás”. Többek között valami hasonlóra kínál lehetőséget az ötödik országos evangélikus találkozó, amelynek tíz év után újra a vendégszerető Duna-parti kisváros, Paks lesz a házigazdája június 22–23-án.

Mivel közel négy év telt el az előző, Székesfehérváron rendezett találkozó óta, talán nem felesleges tisztázni, hogy mi is ennek az országos rendezvénynek a célja. Rovatunk címére utalva vigyázzunk, nehogy eltávolodjunk magunktól, és hamis elvárásokkal érkezünk majd a halászlé és az atomenergia városába.

Pakson nem evangélizációt hirdetünk meg, noha tervünk és reményességünk szerint különböző eszközökkel, erőteljesen szólal majd meg egyházunk legdrágább kincse, a krisztusi evangélium, az örömhír. Nem is missziói napokat szervezünk erre a nyári hétvégére, de bízzunk benne, hogy „kifelé” is vonzó hatása lesz mindannak, ami a helyi sportcsarnokban, a művelődési házban, a vá-

ros templomaiban, valamint a pincésoron és nem utolsósorban a vízi színpadon történik majd...

Az alkalom profilját, lényegét leginkább a találkozó szó fejezi ki, de fontos az előtte lévő országos és az evangélikus jelző is. Nem szeretnénk sokkal többet, de kevesebbet sem, mint hogy az ország lehetőleg minden egyes evangélikus gyülekezetéből érkezzen vendégek az őszinte, testvéri találkozás örömeit átélve kezdet nyújtsanak egymásnak.

Ennek a remélt paksi kézfogásnak a forrása a találkozó bibliai mottójában rejlik: „Békesség nektek!” A feltámadott Jézus így köszön rá mély bizalmi válságban és reménységdeficitben vegetáló tanítványaira. Ez a krisztusi békesség adhat erőt, hogy újra kölcsönös bizalommal, élő reménységgel szembesüljünk a jelen kihívásaival, és felfelé, valamint egymásra figyelve keressük a jövőbe vezető utat.

Nyilvánvaló, hogy az együtt töltendő bő huszonnégy óra még arra sem lesz elegendő, hogy részletesen felmérjük az előttünk álló feladatokat. De mindaz, amit plenáris üléseken és szekciókban, kulturális programokon és baráti beszélgetéseken keresztül kaphatunk, pozitív impulzusokkal, új ötletekkel, to-

vább építendő kapcsolatokkal, felfrissült, kreatív hittel ajándékozhat meg minket. Így nemcsak a paksi erőmű energiája juthat el távoli településekre, hanem a paksi találkozó, a paksi kézfogás is új lendületet adhat országosra a kisebb-nagyobb evangélikus gyülekezeteknek.

Ezzel a reménységgel folynak a találkozó tartalmi és technikai előkészületei. Ebből szeretnénk most néhány gondolatot megosztani olvasóinkkal, kérve, várva a hozzászólásokat, javaslatokat. Így a paksi találkozó már most, februárban elkezdődhet közös gondolkodásban, véleménycserében, tervezésben, felhasználva a különböző kommunikációs eszközöket a levélről a telefonon át az e-mailig.

Nem keveset küszködtünk a találkozó mottójának megtalálásával, hiszen ez – bizonyos tekintetben – aktuális

irányjelző egyházunk életében. Emlékezzünk a korábbi találkozók vezérgondolataira: „Krisztus közöttetek van” (Paks, 1997); „Nyitott ajtót adtam eléd” (Csömör, 1999); „Kelj fel és járj!” (Orosháza, 2001); „Gyógyulást a világnak!” (Székesfehérvár, 2003).

Remélem, jól érzékeljük, hogy napjaink sokszorosan megosztott társadalmában feszültségeket, görcsöket oldó evangélium lehet a jézusi békesség meghirdetése. Ez nem a gyáva megalkuvások hazug álbecsége, hiszen a Bibliában a békesség mindig szervesen kapcsolódik az igazságosságához. Nem másfél napos fegyverszünetkötést akarunk elérni Pakson, hanem valódi kéznyújtást, kiegészítődést, Istennel és egymással való megbékélést, amelyből kreatív összefogás, tartós együttműködés születik. A protestáns szó legpozitívabb értelmében: első rendben nem valami ellen, hanem valamire! Ez biztató jellel válhat az egész társadalom számára.

A plenáris igehirdetések, fórumok és témafelvezetések mellett szekciókban szeretnénk megbeszélni a megbékélés lehetőségeit életünk konkrét területein: ifjúság, család, generációk, kisebbségek, közelmúlt, társadalom... A közösség-építést sokszínűen próbáljuk segíteni:

többek között koncert, színdarab, kiállítás, sőt borkóstoló is szerepel majd a paksi „étlapon”.

Őszintén reméljük, hogy nem csupán „kötelező” záróakord, hanem a megbékélés, az örömteli közösség átélésének igazi csúcspontja lesz a befejező úrvacsorai istentisztelet – amelyet a Magyar Televízió is közvetít – a Duna-parton. Az „oltártér” egy uszály fedélzetére kerül – a többi legylen meglepetés, de annyit azért elárulunk, hogy a vizen járás nem lesz feltétele a kommunikációnak...

Imádkozzunk, hogy ezen a várva várt nyári hétvégén a paksi atomerőmű közelében igazi lelki erőmű is működjön majd, feltöltve egyházunk népét a megbékélés új életet munkáló energiájával.

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

Jézus Krisztus világossága ragyog mindannyiunkra

◀ Folytatás az 1. oldalról

Bölcskei püspök annak fontosságát hangsúlyozta – megerősítve Colin Williams szavait –, hogy vissza kell adni az európai egyházak és hívek bátor hit- és öntudatát: az abban való bizonyosságot, hogy ma is lehet az evangélium mércéje szerint élni. Gyulay püspök pedig kiemelte: Európa keresztény értékeit újra számba kell venni és világosan artikulálva vissza kell adni Európa népeinek.

A panelbeszélgetésben tíz-tíz fő képviselte a már említett romániai és magyarországi egyházakat. Az élénk eszmecsere során Gáncs Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerületének püspöke arra emlékeztetett, hogy az ökumenének csak annyiban van értelme, amennyiben a keresztény missziót szolgálja.

Templfi József nagyváradi római katolikus megyés püspök Törökország európai integrációjának nehézségére utalt, összefüggésben azzal a ténnyel, hogy az Európai Unió alkotmányos szerződésének tervezetében nem szerepel utalás Európa kultúrájának keresztény gyökereire. Továbbá a görög katolikus egyház képviselőit hiányolta – nyilván azért, mert a görög katolikus–ortodox viszony külön nehézséget jelent a romániai ökumené számára.

Tőkés László nagyváradi református püspök csalódásának adott hangot, amiért Romániában nem jött létre az ökumenikus együttműködés a maga őszinte testvériségében, noha politikai akadályai már nincsen. Ennek az is jele, hogy még mindig nem alakult meg az egyházak ökumenikus tanácsa. Ugyanakkor pozitív példaként említette, hogy amikor a szolidaritás megvan, akkor az egyetemesen javára szolgál Krisztus ügyének. A román ortodox egyház képviselői Tőkés püspök fölvetéseit túlzónak ítélték.

Kránitz Mihály római katolikus teológiai professzor azt a reményét fejezte ki, hogy a grazi nagygyűléshez hasonlóan – amely 1997-ben kezdeményezte az Euró-

pai Ökumenikus Charta megfogalmazását – a nagyszabedű nagygyűlés egy markáns dokumentumban hívja fel a figyelmet Európa keresztény alapjaira, értékeire, s azzal melegevítően hat mind az egyházakra, mind pedig a közéletre.

Ezt követően került sor a román ortodox katedrálisban az ünnepi ökumenikus istentiszteletra, amelynek liturgiájában az említett egyházak püspökeinek és főpásztorain túl részt vett a metodista egyház szuperintendense is. D. Szabik Imre nyugalmazott evangélikus püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke a mikeási prófécia alapján tette fel a provokatív kérdést: vajon mindig azt akarjuk tudni, hogy mit kíván tőlünk az Úr, vagy más elvárásoknak is meg kívánunk felelni? Egyetemes érvénnyel helyezte a résztvevők szívére a próféta szavát: „...élj törvény szerint, törekedj szeretetre, és légy alázatos Isteneddel szemben.” (Mik 6,8)

Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Ökumenikus Bizottságának elnöke az ez évi imaheti evangélium (Mk 7,31–37) alapján tartotta szentbeszédét. Azt kívánta, hogy halljuk meg Isten igéjét, és úgy hirdessük, hogy azt „szelektív hallású kortársaink” is meghallják. Figyelmeztetett arra, hogy a „tizváros” pogány vidéke már Európában, Magyarországon és Gyulán van, ahol az elkötelezett Krisztus-hívők együtt is kisebbségben vannak. Mi vagyunk azonban azok, akik tudjuk, hogy a gyógyulás Krisztusnál van, s ez reménységet ad – hangsúlyozta.

Január 25-én, a hagyomány szerint Pál apostol megtérésének, „fordulásának” napján jött létre e találkozó. Résztvevői együtt tanácskoztak, vendégeskedtek, gyönyörködtek és imádkoztak. A közösség erejét megtapasztalva mindannyian abba az irányba fordultak egy kicsit, ahonnan Krisztus ragyogását érezhetik, és Európa megújulását, egységét remélhetik a keresztények.

■ DR. BÓNA ZOLTÁN,
a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtájtára

Püspök, főgondnok és zsinat iktatása Beregszászon

A beregszászi református templomban január 21-én, vasárnap délután dr. Bölskei Gusztáv püspöknek, a Magyarországi Református Egyház Zsinata lelkesi elnökének a szolgálatával beiktatták a Kárpátaljai Református Egyházkerület új tisztségviselőit: Zán Fábiny Sándor püspököt (kézpüskön), Nagy Béla főgondnokot és a zsinat új tagjait. A zsúfolásig megtelt templomban a Kárpát-medence református egyházainak képviselői, a testvéregyházak küldöttei és a gyülekezeti tagok százai kérték imádságban Isten áldását a megújított vezetésre. Az új püspök székfoglalójában – amelyben Krisztust állította a középpontba – az igazság és a szeretet egyensúlyának szükségességéről beszélt. Az Északi Evangélikus Egyházkerület püspökének, dr. Fabiny Tamásnak és a Kárpátaljai Református Egyházkerülettel szomszédos Hajdú-Szabolcsi Evangélikus Egyházmezejé esperesének, Szankó Gyöngyinek, valamint az Illyés Közalapít-

FOTO: BÉNYÓ ZSOLT

ványnak a köszöntését, áldáskívánását e sorok írója adta át az újonnan szolgálatba állóknak: mindannyiunk közös „edzője”. Jézus Krisztus adjon hitet, derűt és bölcsességet az új „csapatkapitányoknak”.
■ LABORCZI GÉZA

Elvitte a vihar a pozsonyi evangélikus teológia tetejét

A Magyarországon is előre jelzett orkán Szlovákiában komoly pusztítást okozott január közepén. A pozsonyi evangélikus teológiának – hivatalos nevén a Comenius Egyetem Evangélikus Teológiai Karának – helyet adó, néhány éve zöldmezős beruházásként, nagyrészt adományokból emelt épület tetejének egy részét letepte a vihar, és egészen a dékáni irodáig sodorta. Istennek hála, senki sem sérült meg, de a helyreállítás miatt az intézmény

vezetőségének két hét rendkívüli szünetet kellett elrendelnie. Így a vizsgaidőszak is két héttel később fejeződhet be.

Gondoljunk imádságban a pozsonyi teológusokra és az egyetemen dolgozó tanárookra, munkatársakra is, hálát adva Urunknak, hogy senki nem sérült meg, és csak anyagi kár keletkezett, amely pótolható!

■ SZ. A.
Országos Szlovák Lelkési Szolgálat

KÉSZÜLÜNK A NŐK 2007. ÉVI VILÁGIMANAPJÁRA – BEKÖSZÖNTŐ

A házigazda: Paraguay

Ismét az egész világon imanapra hívatnak bennünket március első péntekjére. Ebben az esztendőben a paraguayi asszonyok készítették el a világimnap liturgiát.

Női imanapként tartják számon ezt az ökumenikus mozgalmat, mert valóban az asszonyok kezdtek egymásért imádkozni. De ez nem jelenti azt, hogy csak az asszonyok imádkozhatnak. Ha megnézzük napjaink gyülekezeteit, semmivel sem rózsásabb a helyzetünk, mint a mozgalom indulásakor, 1887-ben Amerikában a presbiterianusoké volt. Sőt! Egyre nagyobb átalakuláson mennek keresztül egyházaink is, a társadalmi változások nagy nyomást gyakorolnak ránk, s sokunknak imára kell kulcsolnunk kezünket, amikor Isten ügyéért, a misszióért, megújulásért, Szentlélekért könyörgünk. Nemcsak az asszonyokat hívjuk hát az imádkozásra, hanem a férfiakat is, kicsinyeket és nagyokat, aggodat és fiatalokat! Könyörgjünk Istenünkhöz, amíg még nem késő!

Amikor egy-egy nemzeti bizottság elvállalja az előkészületeket, akkor arra vállalkozik, hogy bemutassa országát, azt a társadalmat, amelyben él, egyházát s valamennyi felekezeteit. A bizottságok mindig ökumenikus összetételűek. Munkájuk során figyelnek arra, hogy az imanap többi résztvevőjét megismertessék hét-

köznap életükkel, örömeikkel, gondjaikkal, tradícióikkal, kultúrájukkal. Bemutatják népviseleteiket, szokásaikat, és legjellegzetesebb ételeik receptjeit is elküldik, hogy az idegen ízekre kíváncsiak megízlelhessék őket. Az idén például elkészíthetünk egy jellegzetes paraguayi süteményt, mely a mi pogácsánkhöz hasonló, s meghatunk hozzá egy pohár tererét, a maceserjéből készült, kissé kesernyés, enyhén füstös ízű zöld teát, amelyet a helyiek vendéglátáskor az asztalra tesznek; megismerhetjük a paraguayiak legősibb kézimunkáját, a nandutit, hallgathatunk paraguayi hárfazenét... Így válhat az együtt imádkozásunk is igazi ünneppé, szeretetvendégséggé – kinek-kinek a saját gyülekezetében.

Hazánkban a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) Női Bizottsága felelős az imanap előkészítéséért. Magyarország 1985-ben kapcsolódott be a mozgalomba, s azóta rendszeresen mind több és több gyülekezetben imádkoznak együtt különféle felekezetek tagjai.

Egyházaink lapjaiban a következő négy héten egy-egy ismertető cikk jelenik meg Paraguayról; ezek segítenek abban, hogy már ismerősként fogadjuk a paraguayi asszonyok köszöntését március 2-án, pénteken.

Az érdeklődőket egy előkészítő konferenciára hívatjuk, amelyen részletebben is megismerhetik Istennek ezt a szép országát, megismerkedhetnek az imanapi liturgiával, s megtudhatják, hogyan szervezzék meg gyülekezetükben az imanapot. A résztvevők írásos és vetíthető anyagot, illetve zenei CD-t kaphatnak kézhez, valamint képeslapokat, plakátot vásárolhatnak.

Szeretettel várunk minden érdeklődőt február 10-én 10 órára a MEÖT székházába (1117 Budapest, Magyar tudósok krt. 3.). Jelentkezni az 1/371-2690-es telefonszámon lehet napközben. Jelentkezési határidő: február 5.

■ P. TÓTHNÉ SZAKÁCS ZITA
református lelkész,
a MEÖT Női Bizottságának elnöke

További információ kérhető B. Pintér Mártától, a Magyarországi Evangélikus Egyház Női Missziói Szolgálatának vezetőjétől a 20/824-2791-es telefonszámon vagy a marta.pinter@lutheran.hu e-mail címen.

Az egyház jövőképe

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem Egyesület (EPMSZE) 2007. évi első szabadegyetemi estjének Pröhle Gergely országos felügyelő volt az előadója január 17-én. Korábban többször szerepelt már előadóként a bázei illetőségű anyaegyesület (Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, EPMSZ) hagyományos akadémiái hetein, így nem volt meglepő, de őszinte örömmre szolgált, hogy a magyarországi egyesület vezetősége a korábbi nagykövetet javasolta az esztendő első alkalmára.

A szervezők nem titkolták, hogy bár természetesen az előadó személyisége volt a meghatározó, arra is gondoltak, hogy az országos felügyelő elődjének, az EPMSZE jelenlegi elnökének – e sorok írójának – a feladata lesz az előadó bemutatása, a moderátori teendők ellátása. Ami az összhangunkat illeti, remélem, jól vizsgáztunk az aktív, empátiás közönség előtt, melyben olyan illusztris vendég is helyet foglalt, mint Jeszenszky Géza, az Antall-kormány külügyminisztere, legutóbb washingtoni nagykövet.

Ami az előadást illeti, Pröhle Gergely négy pontban foglalta össze azokat a követelményeket, amelyeknek meg kell felelnünk ahhoz, hogy optimistán ítéleshünk a jövőt. Mert a jelen feladatok megoldásában meghatározó kell, hogy legyen a *jövőképzés*. Milyennek képzeljük el azt az egyházat, amely húsz-harminc év múlva vonzó, hiteles lehet a most születő, akkor fiatal felnőt nemzedék és persze a további generációk számára? Hogyan törhetünk ki a fogyatkozó, öregedő egyház képéből, hogyan változtat-

hatunk ezen? – ezekre a kérdésekre választ kell adnunk.

Az első követelmény a színvonalas teológiai munka, a lutheri teológia mai specifikumainak, minket másoktól megkülönböztető voltának az érvényesítése.

A második az intézmények tevékenységének a felülvizsgálata, tárgyilagos értékelése. Érthető volt, hogy a rendszerváltozást követően minden egyház maximálisan élni kívánt a törvények adta lehetőségekkel: újraindultak az egyházi iskolák, számos új szerzetintézmény kezdte meg működését, templomok, gyülekezeti házak épültek. Többségében jó az intézmények bizonyítványa, de vannak kudarcok is. Nem elég visszakérni sok régi épületet, működtetni, felújítani is szükséges őket. Ez a források optimális felhasználását igényli. Az extenzív fejlesztést intenzív periódusnak kell követnie.

Ez a gondolat már átvezet a harmadik tényezőhöz, az anyagiakhoz. Eszközök ezek, amelyeket jelenleg még túlnyomórészt az állami költségvetés nyújt. Ez történelmileg és a jelen társadalmi igények oldaláról is indokolt. Mind állami, mind egyházi téren egyértelmű a felismerés: nem évenkénti költségvetési alkuk, hanem automatizmusok szükségesek az egyházfinanszírozásban. De nem hangsúlyozható eléggé a saját erő, a hívek által nyújtott anyagiak fontossága.

Előadásának e pontján az igen korszerű, de ma még távolinak tűnő igényt, a minőségbiztosítás egyházi követelményeit is megfogalmazta az országos felügyelő. Az Evangélikus Hittudományi Egyetemnek, majd a püspököknek is

vállalniuk kell, hogy a lelkesi pályát választottak, majd azt gyakorlókat, ha alkalmatlanak bizonyulnak, eltanácsolják a szolgálatból. Érzékeny kérdés ez, de kulcskérdés. Csak a minőségi munka mozgósító erejű.

A negyedik követelmény pedig a nyilvánosság igénye minden vonatkozásban, egyfelől az egyházi munka nyilvánosságát, az egyházi sajtót, az egyházon belüli információáramlást tekintve, másfelől az egyházi személyiségek közéleti szereplését illetően. Jelen kell lennünk a nyilvánosságban.

Az előadó megjegyezte, hogy két év múlva még konkrétan megfogalmazza a jövőképet, annak ismeretében, mennyire sikerült e négy tényező tekintetében előbbre haladni.

Kétségtelen, hogy a pozitív egyházi törekvések sikerét az egyházakhoz különböző módon kötődő egyesületek tevékenysége is elősegítheti. Ezért is volt örömdetes az evangélikus egyház világi vezetőjének az előadása abban a protestáns szellemiségű egyesületben, amely jelen periódusban programszerűen törekszik elősegíteni a Kárpát-medencei magyar protestáns értelmiség aktivizálódását. Erdélyben, a Vajdaságban és legutóbb a Felvidéken már megalakult az EPMSZ helyi egyesülete. Legközelebb februárban Kárpátalján kerül sor szerény zászlóbotlásra.

Reméljük, erős és hosszú távon is pozitív lesz a kölcsönhatás a hazai evangélikus egyház és a Kárpát-medencei protestantizmus jövője között. Az EPMSZ idej első alkalmával erről is szólt.

■ FRENKL RÓBERT

Ökumenikus iskolák lelki napja Máriaremetén

A Máriaremete–Hidegkúti Ökumenikus Általános Iskola adott ismét otthont az ökumenikus iskolák – imahéthez kapcsolódó – hagyományos lelki napjának január 8-án. Az idén tizenhatodik alkalommal megrendezett eseményen budapesti és vidéki tanintézetek pedagógusai, szülők és több felekezeti iskola képviselői vettek részt.

Az együttléti *Sebestény Győző* főtájt református lelkész áhítatával kezdődött, aki felhívta a figyelmet, hogy egyre többen – a szenvedélyek, a pénz, az előítéletek, a babonás módon megélt vallásosság rabjává válunk – várják az örömhírt. Ennek ismeretében fontos tudatosítanunk,

hogy ebben az évben is lesz kinek hirdetni az evangéliumot.

A nap első előadója dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke volt. Csoóri Sándor szavait idézve hangsúlyozta: „Látnunk kell egymást, hogy látható legyünk, hallanunk egymást, hogy hallható legyünk.” Fontos, hogy lássuk, halljuk egymást, hogy ezáltal közös hangon szólhassunk „kifelé”, hogy a társadalomban is jól látható, hallható legyünk. Továbbá kifejtette: az egyháznak holisztikus egységben kell szembehelezkednie azzal a megosztottsággal és zaklatottsággal, amelyet a minket körülvevő társadalmi környezetben tapasztalunk.

A nap második részét a vendéglátó intézmény Kókény osztályának betlehemes játéka nyitotta, majd Székely János, az Esztergomi Hittudományi Főiskola rektora a keresztény értékek megéléséről és továbbadásáról szólt. Árpád-házi Szent Erzsébet és Bathányi-Strattmann László életének példáján keresztül mutatta be, hogy érdemes, lehet a gyermekeket ezen az úton elindítani. Elvezetni a csendhez, önmagukhoz, felragyogtatni előttük a család szépségét – ami ugyan elsősorban az otthon feladata, de az iskola is erősítheti mindezt.

A lelki nap Győri Kornél nyugalmazott baptista lelkész szolgálatával zárult.
■ TYUKÁSZ TAMÁS

Egy legenda eltávozott

Egy képeslap van előttem, rajta néhány sor: „Kedves Gábor! (...) Megkaptam az újságot. Igen tekintélyes cikket írtál! Köszönöm, hogy leadtátok. Jó, szép nyári napokat! Illés Lajos” – E néhány sort akkor írta, amikor postán megkapta a vele készült interjú tartalmazó Evangelikus Életet (66. évfolyam 32. szám, 2001. augusztus 5.). S nem esett nehezére feladni egy képeslapot, hogy megköszönje.

Pedig sztár volt, a szó hagyományos értelmében. Hiszen volt időszak, amikor ha kellett, napokat álltak sorban jegyért a fiatalok, hogy bejuthassanak a koncertjükhöz, és tolongtak a boltban, ha híre ment, hogy megjelent egy új Illés-lemez. Generációk nőttek fel

együttse zenéjén, hallgatták a megzenésített életrészt, füttyültek, dúdolták a fiúbemászó dallamokat, énekeltek a nemritkán komoly mondanivalót tartalmazó sorokat. De talán jobban jelzi népszerűségüket az, hogy igazából soha nem tudták elhallgattatni az együttést, pedig bizonyára sok kellemetlen percet okoztak az „apparátus” tagjainak a szókimondó szövegekből kivehető társadalmi áthallások – már azoknak, akik megértették.

Nem alkudott meg soha, tette a dolgát megvesztegethetetlenül. Felsorolhatatlanul sok dala mellett írt rockoperákat, filmzenét, kísérő zenét, egyházi zenét is. S mindvégig szerény maradt. Nemcsak akkor, amikor átvette a Kossuth-díjat,

hanem akkor is, amikor immár ismert zeneszerzőként, befutott, bálványozott előadóként visszavonult, és komoly zenei felkészültségét, hangszeres tudását egy Budapest-közi kis település református gyülekezetének szolgálatába állította: református lelkész felesége mellett muzsikált tovább mint kántor. Kedves, mosolygós, barátságos emberként élte a csendes mindennapokat, mélyesen megbecsülve – ahogy fogalmazott – a „megkapott hit ajándékát”.

A mindenség Ura azonban magához hívta; január 29-én, hatvanöt éves korában eltávozott a földi világból. A nyáj kántor nélkül maradt. De egészen biztos, hogy nem csak nekik hiányzik.

■ GYARMATI GÁBOR

Egyházzenei nyílt nap a Zeneakadémián

► Nyílt napon „mutatkozott be” az egyetemi szintű egyházzenei alapképzés az érdeklődők számára a Régi Zeneakadémia Vörösmarty utcai épületében január 19-én, pénteken délután. A tanszak tanári kara nevében Dobszay László professzor és Szendrei Janka tanszékvezető egyetemi tanár köszöntötte azt a – szinte kivétel nélkül „egyházzeneileg megérintett” – hatvan-hetven érdeklődőt, akik az ország számos pontjáról érkeztek, ünnepi alkalomnak, egyfajta célba érkezésnek nevezve a találkozózt.

sos (bolognai) képzést, melynek keretében első diplomás tanulmányokra is felvesszük hallgatókat az egyházzenei fősakra. Az államilag finanszírozott, európai uniós képzési rendszer számos új és vonzó lehetőséget kínál azon hallgatóknak, akik érdeklődnek az általános zenekultúra és ezen belül az egyházzene, a teológia, illetve a liturgia iránt.

FOTO: BOTTA DÉNES

Fontos tudnivalókkal szolgált Bódis Tamás egyetemi tanárségéd, a tizenöt éve működő protestáns szakirány gazdája.

Elmondása szerint a specializáció mintegy húsz-harminc százalékot tesz ki a képzésen belül. Rámutatott, hogy hitvallásilag könnyebb elkülöníteni a felekezeti hovatartozást, mint egyházzeneileg. A protestáns szakirány hallgatóinak a tárgyai között egyebek mellett szerepel a graduáléneki-irodalom, az evangélikus liturgia és a protestáns műzene is. A reformáció nyelvi örökségéből adódóan a német nyelv ismerete is elengedhetetlen a számukra.

A felvétellel és a képzéssel kapcsolatos legfontosabb információk átadása, illetve a felmerülő kérdések megválaszolása után a vendéglátók közös teázásra hívták az érdeklődőket. A vendégeknek az épület atmoszférájával is volt módjuk megismerkedni – e nélkül egy nyílt nap talán nem is lenne teljes. Bejárhatták az épületet, bekkuknathattak a tantermekbe, a könyvtárba, végezetül pedig – ízelítőül – tízperces „mintáórák” is szerepeltek a programban. A tanszakra február 15-ig lehet felvételizni.

■ K. D.

Az ismeretlen Van Gogh

► Tavaly decemberben századik születésnapját ünnepelte a budapesti Szépművészeti Múzeum. Akár Van Gogh gyönyörű napraforgóival is köszönthették volna a jubiláló intézményt a kiállítás szervezői, ám ehelyett a „bolond” festő kevésbé ismert műveivel lepték meg magukat és a látogatókat.

Ehhez hasonló léptékű kiállítást utoljára száz éve rendeztek a mester műveiből Bécsben. Most minden idők „leg-leg” kiállítására csődül Kelet-Közép-Európa hozzánk. Először is ez a legdrágább tárlat, amelyet valaha is rendeztek nálunk: csak a biztonsági kapuk és installációk felállítása közel kétszázmillió forintba került. Másodszor a biztosítás értéke százötvenmilliárdra rúg; az már hab a tortán, hogy Van Gogh képeiből ilyen átfogó kiállítást csak monarchiabeli eleink láthattak száz évvel ezelőtt.

Mire ez a nagy felhajtás? – kérdezhajjuk joggal. Kicsoda ez az örült holland, akinek a képei állítólag majd négyszáz-ezer látogatót csalogatnak a múzeumba? Számítatlan elképzelés él róla a köztudatban. A legnépszerűbb a „bolond festő” alakja, aki idegrohamában a saját fülét kanyarította le egy pengével. A valóság ennél kevésbé költői. Van Goghnak 1881-től 1890-ig mindössze nyolc év adatott, hogy létrehozza életművét. Életfelfogását egyik oldalról a szigorú lelkész apa, másik oldalról a bohém művészvilággal érintkező megkereskedő nagybácsik határozták meg. A kereszténység mindvégig mélyen áthatotta a festő életét. Néhány évig ő maga is lelkészként szolgált, és a keresztény szimbólumok a pályamódosítás után is felbukkantak képein.

Rendkívüli intenzitással alkotott. Festményei sokszor domborműnek hatnak a

vastagon felkent festékrétegektől. Önképzésként kezdetben híres festők képeit másolta. Rembrandt, Delacroix, Millet után a kor divatja szerint a japán metszetekhez fordult; tiszta vonalvezetésük és színviláguk visszaköszön képeiről.

Élete végéig műkereskedő testvére, Theo támogatásából élt. Művészetével annyira megelőzte korát, hogy mindössze egyetlen festményét tudta eladni. Bár élete utolsó éveiben felfigyelt rá egy-két műkritikus, halála után néhány képét kidobták a kiállítótermekből, hogy legalább a keretet hasznosítani tudják. Utolsó hónapjait idegstanatóriumban

töltötte, és 1890-ben egy júliusi napon szíven lötte magát.

Aki a Szépművészeti Múzeumban a híres Van Gogh-képekre számít, az súlyosan csalódní fog. Dr. Geskó Judit művészettörténész tudatosan a mester kevésbé ismert festményeit válogatta össze, és melléjük helyezte a példaképek, kortársak néhány alkotását is. Mivel Van Gogh egy Theónak szóló levelében azt írta, hogy azt szeretné, ha képeit tel-

jes nyugalomban, például egy hajó kajütjében tanulmányoznák, a kiállítás rendezői a múzeum padlóját hajódeszkával fedték le, a képeket pedig hajókabin vagy oltárt idéző szekrényszerű dobozokba helyezték. Így minden egyes festmény oltárképnek kijáró tiszteletet és figyelmet kaphat.

Aki csak az albumok népszerű képeit ismeri, annak mindenképpen érdemes megnéznie a most kiállított festményeket: Van Gogh eddig talán ismeretlen arcát pillanthatja meg a művekben. Ellenében azzal, ahogyan a róla készült filmek beállítják, nyilvánvalóvá válik, hogy

ezek nem egy szálnalmas, bolond festő képei, hanem egy nagyon is tudatosan munkálkodó zseni alkotásai.

■ JÁNOSI VALI

A kiállítás március 20-ig tekinthető meg a Szépművészeti Múzeumban (1146 Budapest, Dózsa György út 41.). További információk a www.vangoghbp.hu és a www.szepmuveszeti.hu honlapon.

Négy szinten az értékek forradalmáról

Gerd Theißen: A Jézus-mozgalom

Amikor szemünkkel pásztázzuk a könyvek kínálatát, alapvetően két információra támaszkodhatunk: a szerző nevére és könyve címére. Gerd Theißen neve nem ismeretlen a magyar olvasókörösek előtt. Már több publikációja jelent meg magyarul, számtalan esetben hivatkoznak rá, és néhányszor előadásai is hallhatóak voltak hazai egyetemeken. Ha pedig a szerző nemzetközi elismertségét vesszük alapul, még inkább egyértelművé válik, hogy tudományos munkája megkerülhetetlen a laikus érdeklődők és a teológiával tudományos igényű foglalkozók számára egyaránt.

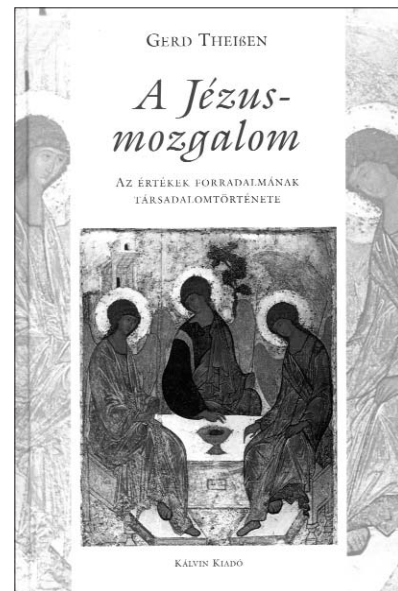
Neve összefonódott a „vándorkarizmatikusok, -radikálisok” fogalmával és az Újszövetség szociológiai vizsgálatával. A heidelbergi professzor már számos könyvében körüljárta a kereszténység kezdetének társadalmi, gazdasági és kulturális begyökerezését. És elkerülte azt a hibát is – amely sok kutató esetében megtörtént már –, hogy ugyanazt ragozza a végtelenségig, és aki egy könyvet olvasta, már mindet olvasta.

A szerző most megjelent kötete is szociológiai tanulmány, ahogyan arról az alcíme is árulkodik: *Az értékek forradalmának társadalomtörténete*. A születő kereszténységet mozgalomként aposztrofálja, rögtön éreztetve a könyvet kezébe vevő olvasóval, hogy szociológiai tárgyú munkát tart a kezében. Nem könnyű döntés egy olyan témáról, mint a Jézus által elhívottak gyülekezetéből kialakuló kereszténységről, egyházzól nem csupán teológiailag szólni, de azt egy „kívülálló” tudomány tárgyaként szemlélni. Ezt nyilvánvalóan Theißen is érzi, amikor így ír: „Létezik egy általános emberi kíváncsiság, amelyet éppen azok az összefüggések gerjesztenek, amelyeket egyfajta kegyesség aurája vesz körül. Ez az aura sokak számára megnehezíti a hozzáférést magukhoz a tényekhez. A Jézus-mozgalom szociológiai vizsgálata talán valamivel közelebb segíthet bennünk saját kultúránk gyökereinek megismeréséhez.”

A könyv alapvetően négy felosztást követ, melynek alapjaul a szociológiai vizsgálat négy szintje szolgál. Az első szint az úgynevezett mikroszint, amely az emberek egymáshoz fűződő kapcsolatát taglalja és mint egy szerepstruktúra kifejeződését analizálja. Ebben a témakörben abba nyerhetünk betekintést, hogy mi jellemezte a társadalom elvárásait egy, a hitet megújító mozgalommal szemben, és mi valósult meg ebből Jézus által, aki mint „primer karizmatikus” egyben példát is adott tanítványai számára a helyes életvezetésre és igaz kegyességre. Valamint arra a kérdésre is választ kapunk, milyen kapcsolat fűzte a Mester karizmatikusságát továbbvivő tanítványi csoportot a társadalom többi tagjához, legyenek azok hívők, szimpatizánsok, semleges szemlélők vagy éppen a mozgalom ellenfelei.

A következő szint – és egyben könyvünk második fejezetének témája – a középszint (mezoszint), amely a Jézus-mozgalmat mint csoportot szemléli, és arra tesz kísérletet, hogy ezt a közösséget elhelyezze a környező és/vagy rokon csoportok hálózatában. „Ez a mozgalom belső kulturális tekintetben összehasonlítható más, a zsidóságon belüli megújulási mozgalmakkal, interkulturálisan pedig az egész világon elterjedt ama vallási mozgalmakkal, amelyeket összefoglalóan »millenarisztikus mozgalmaknak« szoktunk nevezni.” Ezen a fejezeten belül érdekes képet kapunk nem csupán a különféle mozgalmakról, de arról a kulturális közegről is, amelyet hellenizmusnak nevezünk, és amelynek ismerete az Újszövetséget olvasó ember számára elengedhetetlen a szöveg és a korszak megértéséhez. Sőt ezen túlmenően olyan kulturális mozgalmakat is bemutat, melyek millenarisztikus jellegűek és a kereszténységhez kötődésüknek fogva kapcsolódnak csupán a könyv fő csapásához (például a közép-afrikai kimbanguizmus [1921] vagy a po-

linéziai tukamozgalom [1873]), tehát a fejezet célkitűzése, miszerint interkulturálisan szeretné bemutatni a Jézus-mozgalom sajátosságait, nemcsak a tereken, hanem az időn is átfelve valósul meg.

A könyv harmadik fejezete Jézus mozgalomát az osztársadalom életében, illetve a kettő közötti kölcsönhatások tükrében vizsgálja. Ez a makroszint, a társadalomanalízis szintje, amelyben az válik nyilvánvalóvá, hogy milyen gazdasági, ökológiai, kulturális és politikai tényezők játszottak szerepet a mozgalom kialakulás- és hatástörténetében. Ebben a részben a szerző áttekinti a társadalmon belüli alapvető ellentéteket (szegények-gazdagok, város-vidék, haza-birodalom, hellenizmus-zsidóság), kialakulásukat és hatásukat. Mindezt teszi azért, mert ebből válik igazán érthetővé, hogy miért ebben a formában lehettek életképes a kereszténység; mint ahogyan az is, hogy miért azokat a választásokat fogalmazza meg a felmerülő problémákra, amelyeket az Újszövetségben olvashatunk.

A három korábbi fejezet ismeretében logikus az utolsó témája; ez nem lehet más, mint a metasztint, vagyis azoknak az „eszméknek és értékeknek az elemzése, amelyekkel a Jézus-mozgalom a maga társadalmi szituációjára reagált, és amelyekre megkísérelt hatást gyakorolni”. Itt válik az addig kételkedők számára is egyértelművé, hogy a szerző kiváló teológus, aki miközben mint hívő ember belülről éli meg a Biblia tanítását, kívülről is képes vizsgálata tárgyakként szemlélni.

Két fogalommal határozza meg Jézus tanításának lényegét: Isten uralmával és az erőszakmentességgel. Majd ezeket összekapcsolja egy számunkra ebben az összefüggésben talán furcsán ható kifejezéssel, a forradalommal – az elsőt az értékek forradalmának tekintve, míg a másikat a forradalomról való lemondás-ként értékelve. Végül pedig továbbvezeti az olvasó gondolatait a hellenista őskereszténység felé, ennek kifejtését azonban már egy másik szerzőre, de legalábbis egy másik könyvre hagyva.

Gerd Theißen könyve rendszeres újszövetségi szociológia. Rendszeres, mert érthető, világos, rendszerezve építi fel művét; szociológia, mert belőle veszi a rendszerét, és újszövetségi, mert teljesebb Jézus és az a korszak, amelyben Isten Fia megjelent. Ezt a kötetet leemeltem a polcra, dacolva a hely- és időhiánnyal megvettem és élvezettel olvastam. Úgy gondolom, Theißen műve alapmű – csak köszönettel tartozunk a szerzőnek, nem különben pedig a Kálvin Kiadónak is, hogy magyarul és ilyen kiváló minőségben megjelentette.

■ DR. KÓKAI NAGY VIKTOR,
a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Újszövetségi Tanszékének oktatója

Gerd Theißen: *A Jézus-mozgalom – Az értékek forradalmának társadalomtörténete*. Kálvin Kiadó, Budapest, 2006. Ára 2700 Ft. A könyv a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is kapható.

Evangelikus kollégiumi körkép

Összeállította:
VITÁLIS JUDIT

Régen internátusnak hívták, ma kollégiumnak nevezik. A diáktothontól az különbözteti meg, hogy tagjainak nemcsak szállást és ellátást, hanem szellemi irányítást is nyújt. Ha pedig – mint esetünkben – egyházi kézben van az intézmény, akkor ezt a szellemi irányítást a hitre nevelés, a keresztény életre való felkészítés is kiegészíti.

A kollégium „hívei” szerint bár a családot (különösen a harmonikusan működő családot) semmi nem pótolhatja, érdemes megfontolni, hogy a gyermek szempontjából melyik a jobb megoldás: ha naponta akár többórnyit ingázik az otthona és az iskolája között, és az utazás fárasztó volta mellett a „Minden jó iskolai programból kimaradok...” érzéssel is meg kell birkóznia, vagy pedig az, hogy ugyan csak a hétvégeket tölti a legközelebbi hozzátartozói körében, de cserébe olyan sajátos világlátásra, önállóságra, életre szóló emlékekre és barátságokra – hogy csak néhányat említsünk a kollégiumi lét pozitív hozadékai közül – tehet szert, amelyek kompenzálják, kompenzálhatják az otthon hiányát.

A Magyarországi Evangélikus Egyháznak jelenleg hét középiskolai kollégiuma van. Közülük öt valamely középiskolához kötődik, kettő viszont – a Budapest-Rózsák terei és a nyíregyházi – intézménytől függetlenül működik. Az előbbieket elsősorban az iskolák saját tanulóinak elhelyezésére szolgálják, az utóbbiak vegyesen fogadják a diákokat. Alábbi összeállításunkban – az intézmények igazgatóinak megkérdezésével – azt igyekszünk bemutatni, hol milyen oktató-nevelő munka folyik.

Az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma és Kollégiuma

Aszódon már az 1700-as évek elejétől, egészen pontosan 1728-tól volt evangélikus alapfokú latin iskola. A főgimnáziumi státust 1912-ben kapta meg az intézmény, Petőfi Sándor nevét pedig, aki 1835 és 1838 között volt az iskola tanulója, 1915-ben vette fel. 1931-ben új helyre költözött; az eredeti épület (a mai Petőfi Múzeum) fiúinternátusként működött tovább egészen 1948-ig, az intézmény

dr. Roncz Béla, a gimnázium igazgatója emlékeztet – a régi épület nem volt elég korszerű a megváltozott igények kielégítésére. Az iskola jelenlegi, ötvenhat férőhelyes internátusi szárnyát 2003-ban adták át.

A gimnázium hatszázkilencven diákja közül most negyven tanuló – huszonkilenc lány és tizenegy fiú – lakik a kollégiumban. Ők elsősorban Nógrád, Pest és Heves megyéből, illetve a fővárosból érkeztek Aszódra, de van például bakony-csernyei diákja is az intézménynek. Az aszódi gimnáziumban igen magas az evangélikus diákok aránya: az összes tanulóinak több mint a harminc százaléka, a kollégistáknak pedig a fele evangélikus.

Bár az iskola és a gimnázium egy épületben van, napközben a kollégistákra is ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint bejáró társaikra. Így például tanítási időben nem mehetnek fel a szobájukba azzal az ürüggyel, hogy ott felejtették a felszerelésüket, hiszen így (jogtalan) előnybe kerülnének a többiekkel szemben.

Mivel a rossz tömegközlekedési lehetőségek miatt a gimnazisták többsége nem tud ott maradni a délutáni foglalkozásokon, a stabil szakköri tagok a kollégisták közül kerülnek ki. Szinte minden tantárgyból van lehetőségük az anyagban való alaposabb elmélyülésre. Kérdéseikkel és problémáikkal két nevelőtanárhoz fordulhatnak.

Az alacsony létszámnak (is) köszönhetően a kollégiumban családi légkör uralkodik, amelyben a közösségi érzés, az odafigyelés és a segítségnyújtásra való törekvés dominál. A keresztény alapelvek bibliaórán történő továbbadása mellett – ezt a helyi evangélikus gyülekezet életébe való aktív bekapcsolódás is erősíti – fontos szerepe van az önállóságra és a rendre való nevelésnek is.

államosításáig. A rendszerváltást követően, 1994-ben kezdte meg újra működését az evangélikus gimnázium; új épületét 1997-ben avatták fel az evangélikus templom mellett. Az első tervek szerint a tanulók elszállásolása ezúttal a Podmaniczky-Széchenyi-kastély falai között valósult volna meg, de – amint arra

Ünnepi vacsora karácsony előtt

Békéscsabai Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Békéscsabán százötvenegy évvel ezelőtt, 1856-ban került a helyi evangélikus gyülekezet felügyelete alá az egy évvel korábban megalapított algimnázium. 1897 és 1948 között főgimnáziumként működött az intézmény; a rendszerváltás után 1993-ban indult újra az oktatás. Az azóta háromprofilúvá vált intézmény gimnáziumi részébe elsősorban békéscsabai, illetve a város közvetlen vonzáskörzetében élő gyerekek jelentkeznek; a szakközépiskolába járók a Kecskemét–Debrecen–Szeged határolta területéről jönnek a békési megyeszékhelyre. A nagy létszámú diákság – mintegy hatszázötvenven tanuló az iskolában – negyvenegyet százaléka evangélikus.

Az iskola életében legutóbb tavaly szeptemberben, a 2006/2007-es tanév kezdetekor történt jelentős változás: a korábbi MÁV-kollégium megvásárlásával – ez egyben ott lakó kollégisták automatikus átvételét is jelentette – saját kollégiuma lett az iskolának. A százhusz férőhelyes kollégium lakói közül jelen pillanatban hetvenötven az iskola saját diákjaiból kerülnek ki, a többiek más békéscsabai középiskolába járnak. Az eddigi felmérések szerint a gimnáziumnak körülbelül nyolcvanöt-kilencven tanulója igényli a kollégiumi elhelyezést; a maradék harminc helyet a jövőben is kívülről töltik majd fel. Esetükben a kollégiumba való felvételnek két feltétele lesz: legyen jó a jelentkező tanulmányi eredménye, és fogadja el a kollégium értékrendjét.

Kollégiumi karácsony

igazgatója. „Egyelőre csak lehetőségként kínálhatjuk fel nekik azokat az iskola által, ökumenikus alapon szervezett alkalmakat, amelyek egyházi intézmény voltunkból adódnak, de nem kötelezhetjük őket arra, hogy éljenek is velük. Azonban idővel természetesen bizonyos al-

kalmakon minden kollégistának részt kell majd vennie.”

Természetesen a kollégium eddig kialakult hagyományait sem engedik veszni hagyni. Így például kéthavonta ezentúl is megtartják a nagy közös születésnapozásokat, amelyeken egy-egy évfolyam felköszönti az adott időszak ünnepeit. A szabadidő aktív és hasznos eltöltéséhez sokféle lehetőség közül választhatnak a diákok. Ezek között

olyan „megöröklött”, de népszerűségük miatt mindenképpen folytatódó kuriózumok is vannak, mint például hogy a kollégista lányok csatlakozhatnak az átlagosan húsz fővel működő mazzorettsoporthoz, a fiúk pedig a lövészkлубba léphetnek be.

Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium

A tavaly fennállásának kétszázadik évfordulóját ünneplő, 1992-től újra evangélikus kézben lévő bonyhádi középiskolának 1935 óta van kollégiuma. Az új, minden igényt kielégítő kollégiumépületet 1996-ban avatták fel.

A gimnázium hatszázötven diákjának tizenegy százaléka evangélikus. A háromszáz – többnyire Tolna és Fejér megye területéről érkező – kollégista között ez az arány valamivel magasabb, tizenegy százalékos. (A szekszárdi Duna-híd megnyitása óta egyébként egyre többen jelentkeznek a bonyhádi középiskolába Bács-Kiskun megyéből, ezen belül is Kiskőrösről és Soltvadkertről.)

A gimnáziumba való bekerülés tekintetében – ahogy azt Ónodi Szabolcs igazgatótól megtudtuk – elsőbbséget élveznek azok, akik kifejezetten egyházi volta miatt választják ezt az iskolát; közülük is elsősorban azokat részesítik előnyben, akiknek tényleges, élő kapcsolatuk van valamelyik gyülekezettel. A kollégiumba való felvétel esetében rászorultság szerint „rangsorolják” a gyerekeket, vagyis azt mérlegelik, hogy mennyire veszélyeztetné tanulási lehetőségeiket az, ha nem lennének kollégisták.

A nagy létszám ellenére megpróbálnak családi légkört kialakítani a kollégiumban. A zárkózottabb diákok beilleszkedését többek között Makán Hargita iskolalelkész is segíti, aki a hétfői áhítaton kívül olvasóesteket is szervez a diákoknak. A hitélet gyakorlását segíti még a bibliaóra és a hittan.

A kollégisták szabadidejének hasznos eltöltését huszonhétféle program segíti. A tizenkét fős nevelőtestület tagjainak, illetve külsősöknek, például zenetanároknak, táncoktatóknak a segítségét is igénybe veszik ahhoz, hogy értelmes elfoglaltságokat tudjanak felkínálni az ottlakóknak.

Mivel a kollégiumot évente csak száználvan napon át használják a diákok, az év fennmaradó napjain vendé-

geknek adja ki a szobákat az iskola. Az így befolyt összeget visszaforgatja és a kollégium fejlesztésére fordítja. Így gazdagodott a szabadidős kínálat két szauzával. Az elmúlt tanévben olyan jól sikerült a nyári szezonjuk, hogy a bevétel

diákok hétfői elszállásolásakor kollégiumon kívüli megoldást kell találnia az iskolának. A probléma megoldására több lehetőség is van. A majosi parókian – Makán Hargita gyülekezetében – kétszobás diákszállót alakítottak ki a ré-

Néprajzóra élő „szemléltetőszókkal” – sióagárdi népviselet

egy részéből a kollégisták (mind a háromszázán...) Bécsben töltötték egy hétfévét advent idején. Az iskola vezetőse így köszöntö meg nekik azt az önzetlenséget, amellyel hétről hétre hozzájárultak az iskola idegenforgalmi tevékenységéhez, vállalva a szobájuk átengedését a jövőre érkezőknek.

Természetesen évente több alkalommal saját kollégistáknak is szerveznek bentlakásos hétvégeket, amelyeket szakmai, kulturális és sportprogramokkal töltenek meg. Az üzemi konyhaméret miatt ez csak egy bizonyos létszám – általában negyven fő – felett lehetséges, így a csupán néhány tanuló érintő hétfégi programok esetében vagy a nagy távolságból (például Szerbiából) érkező

szükre, illetve az iskolatársaiknál is tölthetik a hétvégét.

„A kollégisták máshogyan viszonyulnak a világhoz. Megismerik és magukévá teszik, elfogadják a keresztény értékrendet. Megtanulnak szeretetteljes környezetben együttműködni. Megtapasztalják és elfogadják, hogy egymásra vannak utalva” – mondja Ónodi Szabolcs. „A nap huszonnégy órájában azonos pedagógiai hatás éri őket. Ezzel jól szervezhető a szabadidős kínálat, mely kiegészíti a délelőtti tanítási rendet. Reményeink szerint így együtt tudunk megfelelni a kétszáz éves bonyhádi hagyományoknak, annak, hogy az iskola megszentelt tűzhelye az örökké való eszméknek és ideális eszményeknek.”

Evangelikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi és Informatikai Szakközépiskola (Kőszeg)

Kőszegen bő száz évvel ezelőtt, 1899-ben hozott létre bentlakásos felsőbb leányiskolát a Dunántúli Evangelikus Egyházkerület. A később leánygimnáziumként, majd Mezőgazdasági Leányközépiskolaként működő intézmény leánygimnáziumi részét az 1949/1950-es tanévben a Jurisich Miklós Gimnáziumba olvastották be, a mezőgazdasági leánytagozat pedig előbb a Mezőgazdasági Gimnázium, később az állattenyésztő és növénytermesztő technikum részeként élt tovább. A Mezőgazdasági és Kereskedelmi Szakközép-

den területéről várják a tanulókat, az iskolába mégis elsősorban kőszegi és Vas megyei diákok járnak. Ez utóbbi tény természetesen a kollégiumra is hatással van: minden jelentkezőt felvesznek a kollégiumba, de még így is húsz szabad hely van.

Az iskola egyházi jellegét mutatja – az ötszázötvenkét diáknak egyébként tizenöt százaléka evangelikus –, hogy a tanítás a napi ige felolvasásával kezdődik, és imádsággal fejeződik be, kedden reggel pedig áhítatra várják a tanulókat. Az órarendben szereplő hittanórákon kívül a kollégisták

értelemben. Koltay Róbert emlékeztet arra is, hogy a kollégiumban folyó munkának különösen is a felelősségen, a tudatosságon, a szereteten és a követelményeken kell alapulnia. Mint mondja, a kollégium nem családi otthon, de vállalja a családi nevelés folytatását; nem iskola, de végez sajátos oktatási feladatokat.

A kőszegi kollégiumban öt tanulócsoport működik. A csoportok átlagos létszáma lehetővé teszi az egyénre szabott felzárkóztatást és a korrepetálást. A mindennapi munka szerves része a rendszeres számonkérés is, így az

Budapesti Evangelikus Kollégiumok Középiskolai Kollégiuma

A Budapesti Evangelikus Kollégiumok Rózsák terei középiskolai kollégiuma eredeti célja szerint a Budapest-fásori és a Deák Téri Evangelikus Gimnázium tanulóinak biztosít lakhatást. 1994-es megnyitására a kollégiumi elhelyezés feltételül is azt szabták, hogy a gyermekek ezen iskolák tanulói legyenek. Gaál Jánosné igazgató tájékoztatása szerint ma már a két iskola nem tudja megtölteni a kollégiumot, így bármely középiskola diákját fogadják. A más iskolába járó tanulók esetében eleinte kikötötték, hogy evangelikus legyen a diák, majd annyi engedélyt tettek, hogy bármely keresztény felekezethez tartozhat, ma pedig már egyáltalán nem kérnek lelkészi ajánlást. Az első évben egyébként csak lányokat fogadtak, 1995-től azonban már koelektív az intézmény.

A jelenlegi százötven kollégistának kevesebb mint a fele érkezik a Fasorból, illetve a Deák térről. A többiek összesen huszonhárom oktatási intézményből jönnek; a kollégium különösen nagy népszerűségnek örvend a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola és Gimnázium, illetve az Erzsébetvárosi Reformpedagógia Gimnázium tanulói körében, és érdekes módon az Állami Artistaképző Intézetbe járók közül is sokan választják ezt a kollégiumot.

Mivel a kollégisták többségét semmiféle spirituális hatás nem éri otthon, és az iskolában sem tanulnak hittant – kivéve természetesen az egyházi gimnáziumokba járókat –, az ő hitbéli, illetve hitre való nevelésüket a kollégium falai között kell megvalósítani. Életkoruk szerint három csoportba osztják őket, és hetente félórás hitoktatást szerveznek számukra, amelyen olyan alapvető dolgokat tisztáznak velük, mint például hogy mi a Biblia, mit kell tudni egy istentisztelet-

ről, kihez és hogyan kell imádkozni, és így tovább. Az igazgató szerint munkájuk nem eredménytelen: mindig akad olyan diák, akiben sikerül őszinte érdeklődést kelteniük a vallás és az egyház iránt. Kérdéseikkel csoportvezetőiknek kívül dr. Varga Gyöngyi otthonlelkészhez is bízott fordulhatnak, aki a szerda esti áhítat előtt-után tud beszélgetni velük. Az áhítaton egyébként mindenkinek kötelező részt vennie; az átlagosan húsz fővel mű-

kük, Kiss Gábor Ferenc főiskolai tanárságát 1956-ról, másikkal, dr. Karancsi Zoltán tanszékvezető Afrikáról beszélt az érdeklődőknek –, mint ahogyan korábban Balázs Géza nyelvész, Gyurta Dániel úszó és Bánffy György színművész is örömmel töltött egy-egy délutánt-estét a kollégisták között.

Ugyancsak vendégek közreműködésével valósul meg februárban a tudomány hete elnevezésű program, amelyet a diákság kéré-

Kollégiumi áhítat Kalincsi Baláznén Varga Katalin iskolalelkész és férje vezetésével

kolát 2001-ben kapta vissza az evangelikus egyház.

A kőszegi evangelikus templom, illetve az evangelikus szeretetotthon szomszédságában található iskolának két kollégium-épülete is van. A Zrínyi és a Várköri Kollégiumban – előbbi új szárnyát szeptember végén avatták fel – összesen százharminc-négy diákot tudnak elszállásolni.

Amint azt Király Csaba igazgatótól megtudtuk, bár ez az ország egyetlen evangelikus szakközépiskolája, és az ország min-

nek szerdánként Kalincsi Baláznén Varga Katalin iskolalelkész tart bibliakört és áhítatot. A kollégisták az iskolai istentiszteleteken is aktívan közreműködnek, és az egyházi énekekre szakosodott kiskórust is ők alkotják.

A kollégium pedagógiai programjának mottója – ahogy azt Koltay Róbert kollégiumvezetőtől megtudtuk – egy Ruth Bang-idezet: „Az ember sohasem egyedül, önmagában fejlődik, hanem mindig csak másokkal való kapcsolatban akár pozitív, akár negatív

elmúlt évek kollégiumi tanulmányi átlagát tekintve Koltay Róbert javuló tendenciáról számolhat be.

A szabadon választható délutáni foglalkozások között a honismereti körtől az életmód- és a háziasszonyképző szakkörön át a különböző sportolási lehetőségekig sok minden szerepel. Az iskola jellegéből adódóan van kertész szakkör is, de például a revü, a tánc és a musical világa iránt érdeklődőknek is tudnak segíteni mozgáskultúrájuk fejlesztésében.

Egy hajóban eveznek – kirándulás a Velencei-tavon

kódó ifjúsági órára csak az jár, aki akar.

A kollégisták egy része délután visszajár a középiskolájába, és ott tanul, a többieknek a hatfős nevelőtestület tagjai segítenek. Szigorú a szilenciumi csend, gyakori a lecke kikérdezése vagy a diákok korrepetálása.

A kollégisták szabadidejüket például barkácsolással, sportolással vagy színházba járással tölthetik, kéthetente pedig meghallgathatják a meghívott vendég előadókat. Ebben a tanévben már két szegedi tanár is elfogadta a kollégium felkérését – egyi-

sére szervez a kollégium. Ennek keretében egy héti mindennap más-más előadó beszél, illetve beszélget a gyerekekkel egy-egy tudományról. Ezek a programok nem kötelező jellegűek, ugyanakkor minden érdeklődő előtt nyitva állnak.

A kollégium életében immár hagyományként számít a „különleges cukrászda” – ekkor néhány óra erejéig a tanárok pincérnek állnak, és teljesítik a diákok „édesszáj kívánságait” – csakúgy, mint a margitszigeti családi vöradónapon végzett jószolgálati munka.

Berzsenyi Dániel Evangelikus Gimnázium (Líceum) és Kollégium (Sopron)

Sopronban négyszázötven éve kezdődött meg az evangelikus oktatás, és immár tizenöt éve, hogy újra az evangelikus egyház kezében van az iskola. Az intézménynek évszázadokig nem volt hivatalos diákokthona. A Líceumi Diákokthoton (becenevén a Lidó) tizenöt-húsz éves gyűjtés eredményeként épült fel az 1930-as évek közepén. Nagy tragédiája, hogy mindössze tíz évig működhetett: az épületet előbb szétbombázták, majd elvették. Azóta is állami tulajdonban van; általános iskola működik benne. A mai – Hetvényi Lajos nevét viselő – diákokthoton épületét (eredetileg a felderítőparancsokság székhely

kus –, a kollégiumban százötven laknak. Igaz, nem minden kollégista a Berzsenyi tanulója; egy részük az ugyancsak soproni Eötvös József Evangelikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskolába jár, illetve néhány esetben – lelkészi ajánlással – olyan evangelikus gyerekeket is felvesznek, akiknek nincs más lehetőségük a „kiugrásra”. A legtöbb diák a Soproni, a Győri és a Vasi Egyházmegye területéről jön az intézménybe, sokukat mély gyökerek kötik ide; nemegyszer elhangzik az „Ide járt a nagyapám is!” mondat.

„A líceum legfontosabb célkitűzése a Dunántúli evangelikus fi-

sabb szolgálat folyik, mint az iskolában. Még úgy is, hogy a régi internátusi jelleg helyett ma már csak hétköznapi tudunk hatni a gyerekekre.”

A kollégiumban hetente kétszer van áhítat. A csütörtöki alkalmakat Mesterházy Balázs iskolalelkész, a keddieket mindig más tartja. Elsősorban olyan – nem kizárólag evangelikus – lelkészeket hívnak meg, akiknek hittanosi, ifjúsági órára járó fiataljai a líceumban tanulnak. A második félévben ráadásul két-két teológushallgató egy-egy hetet a kollégiumban tölt, így ők is „csatasorba” állíthatók, és az iskolalelkész is hetente kétszer tart fogadóórát kifejezetten a kollégisták számára.

Minden tanév előtt két-három napos ismerkedési „fészektábor” fogadja az új lakókat; a friss diákok a mindig vidám hangulatú „mujkóavató” keretében mutatkoznak be idősebb társaiknak. A programok sorából természetesen a Mikulás-est, a karácsonyi ünnepség, a farsangi bál és a ballagás sem hiányzik.

A tanulmányi munkát a csoportvezető nevelőtanárok, illetve az iskola több tanára segíti a délutáni és az esti tanórákon, szilenciumokban, felkészítő foglalkozásokon. A kollégisták szabadon használhatják a könyvtárat és a számítógépet, hetente kétszer szerveznek nekik sportfoglalkozást, asztaliteniszhezhetnek, asztalifocizhatnak, filmklubba, zeneiskolába, a város különböző sportegyesületeibe járhatnak, és a környezeti nevelés részeként gyakran kirándulnak velük.

Luther Márton Kollégium (Nyíregyháza)

Nyíregyházán egészen 1999-ig nem volt evangelikus kollégium. Akkor a Nyíregyházi Evangelikus Általános Iskola tőszomszédságában, mégis önálló, a város evangelikus iskoláitól független intézményként alakult meg a Luther Márton Kollégium. Új, százhusz férőhelyes épülete 2001-ben készült el. Az építkezés költségeinek nagy részét az országos egyház állta; a város negyvenmillió forinttal támogatja a projektet. Az intézmény nem csak az evangelikus intézmények tanulóinak kollégiumi elhelyezésére szolgál, még ha a legtöbbben a Nyíregyházi Evangelikus Kossuth Lajos Gimnáziumba járnak is: a város más középiskoláiból – így például a megye legjobb középiskolájának számító Krúdy Gyula Gimnáziumból – is fogad tanulókat.

Martinovszky István igazgató tájékoztatása szerint a kollégiumban jelenleg százharminc diák lakik – a lányok és a fiúk aránya hatvan-nyolcvan százalék –, a folyamatos túljelentkezés miatt a vendégszobák is állandóan foglaltak. Az alapító okirat szerint tízéves kortól fogadják a gyerekeket – „Aprajafalva” lakóit, vagyis a felső tagozatos korúak csoportját mintegy tizenöt-húsz fő alkotja –, akik egészen a középiskola befejezéséig, de legfeljebb húszéves korukig lakhatnak a kollégiumban. A diákok jelentős része Szabolcs-Szatmár-Bereg megye északi részéről (elsősorban Záhony környékéről) és Borsodból érkezik, de van néhány határon túli (kárpatjai és erdélyi) fiatal is. Utóbbiak szá-

mára a hazautazás lényegesen nagyobb gondot jelent, mint magyarországi társaiknak, így ők kéthetente hétvégén is bent maradhatnak a kollégiumban.

Félévente egyszer, az úgynevezett „hosszú bent maradás” kere-

– egyébként a kollégisták sport- és kézművés-foglalkozásra járhatnak, bekapcsolódhatnak a színjátszó kör munkájába, tagjai lehetnek az általában húsz-huszonkét fővel működő énekkarnak, de akár a Martinovszky István által

Vetélkedő a kollégiumban

tében mindenkit a kollégiumban tartanak. Péntek estére vetélkedőket és sportprogramokat szerveznek a diákoknak, szombaton általában kirándulni viszik őket a közelbe, vasárnap pedig az evangelikus Nagytemplom istentiszteletén vesznek részt velük, amelyen a kollégium énekkara és több tehetséges diákja is szolgál.

A kötelező szilenciumon kívül – a tanulásban a hatfős, szaktanárokból álló nevelőtestület tagjai nyújtanak segítséget a diákoknak

tartott, Tudomány és hit elnevezésű szakkört is látogathatják.

Bár a kollégistáknak csak a tíz százaléka evangelikus, a hétfő esti énektanuláson, illetve a szerda esti áhítaton mindenkinek kötelező részt vennie. Az áhítat szolgálatát minden héten más-más felekezet lelképásztora végzi. Az egyházi esztendő nagy ünnepeire készülve természetesen az evangelikus templom alkalmait – adventi, böjti, reformációi sorozatait – látogatják.

5 : 4

benne...) ingatlancserével kapta meg az egyház 1993-ban; ma százharminc diák elhelyezését tudja biztosítani.

A gimnáziumban jelenleg hét-százötvenöt diák tanul – körülbelül az egyharmaduk evangéli-

ataljainak összegyűjtése” – magyarázza Tölly Balázs igazgató, majd a megkezdett gondolatot így folytatja: „Ezt a feladatát a kollégium nélkül nem tudná elvégezni. Missziói szerepét fogva a kollégiumban talán még fonto-

Ki szólítja meg a mai gazdag ifjakat?

Tegnap nálam járt egy fiatal ember, túl a huszadik öngyilkossági kísérletén. Egy más után mutatta a zárójelentéseket, s láttam, hogy valóban megette, de eddig mindig elszakadt a kötél, leszakadt a fa, vagy még időben megtalálták. Utoljára tavaly nyáron próbálkozott. Akkor egy hajszál választotta el a haláltól, de ez a megmaradt hajszál Istenhez vezette őt, és bekopogott a lelkesi hivatal ajtaján.

Amikor elment tőlem, megjelentek előttem azok az arcok, akiket az elmúlt három esztendőben a hit útján elinduló emberként rám bízott Isten. Színes a kép, de valahol mégis nagyon egyszínű: egyedül maradt – gyászoló vagy magukra hagyott – középkorú emberek; nagyon nehéz szociális helyzetben levő fiatal családok; hajléktalanok. Színes a kép, mert mindegyikük élete más és más, de mégis egyszínű az egész, hiszen valamiben megegyeznek: krízishelyzetből tették meg a döntő lépést Isten felé.

Csodának tartom, ha valaki elhunyt szerette sírjától elindulva be tud nyitni a templomba, és hálás vagyok Istennek, ha szó szerint is képesek vagyunk táplálékot adni a szükségét szenvedőknek. El-

A sérült emberhez könnyebb szólni: „Gyere, testvérem, az Isten felemel, megvigasztal, mi pedig meghallgatunk, felruházunk.” És akit otthon is meghallgatnak, felruháznak és szeretnek? Mi lesz azzal, akinek nincs szüksége erre a – még egyszer mondom: nagyon fontos! – kórházi szerepünkre? Tudjuk, hogy ők is veszélyben vannak, hiszen az üdvösség nem anyagi jólét kérdése, de hogyan fordítjuk oda az ő tekintetüket az örök kincsek felé?

A kánaai menyegző története döbbenett rá, hogy Jézus igényt tart – ahogy egy igehirdető írta – a *könnyeink mellett a nevetésünkre is*. A megtört szívűeken és a betegek kivül üzenete van a földi (!) jómódban és egészségben élő emberek számára is. Közvetíteni tudjuk-e ezt a mondanivalót feljűk?

Az egyház minden bűnösért van, de ehhez nem kell „kórházzsagot” árasztanunk magunkból. Kell a gyógyító részleg, de kellene az olyan alkalmak is, amelyekre az egyháztól távol – egészségben és jólétben – élő emberek is szívesen eljönnek, hogy találkozzanak a gyülekezettel és Istennel. Kell olyan al-

esett testvéreink testi-lelki segítése alapvető feladata az egyháznak, de mi a helyzet a világi értelemben véve egészségességekkel? Mivel tudjuk megszólítani azokat, akik nem a krízis mélységeit járkálják, hanem – emberi mértékkel nézve – boldogan élnek, dolgoznak, akiknek biztos az anyagi hátterük, és történetesen kiegyensúlyozott a családi életük is...?

Bocsánat a hasonlatért, de sokakban valóban az a kép él az egyháztól, hogy mi egy nagy kórház vagyunk. Tudjuk, hogy szükség van a kórházakra, ám nyomasztó lenne egy életet leélni a fehér falak között. (Ismerem Jézus szavát: „Nem az egészségességeknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek.” [Lk 5,31] De biztos, hogy erre gondolt a mi Urunk? Legyünk pusztán a krízisből menekülők egyháza?)

kalom, amikor nem az az üzenet, hogy Isten felemel a bajból, hanem az, hogy ő mennyi Atyaként egészségét, boldogságot ad az embernek, amiért őszintén hálásnak kell lennünk. Az ő ajándéka az, hogy játszhat az gyerekkel, sétálhat a kedvesekkel, akiket az Úrtól kaptál.

Testvéreim, lelkesek és gyülekezeti tagok! Néha vegyük le a fehér kórházi köpenyt vagy a fekete Luther-kabátot. Az Istentől kapott fantáziával és erővel bátran forduljunk oda a mai kor gazdag ifjúihoz is, akiknek látszólag megvan mindenük – egészségességek, nagy házban élnek, szép autót hajtanak, stabil fizetésük van, és így tovább –, de közben hiányzik életük értelme: Isten.

■ DEÁK LÁSZLÓ

Éjszakai telefonos imaszolgálat

A Budapest VIII. kerületi Szent József Plébánia keretében működő *Teréz anya munkatársi csoport* több mint három éve működtet telefonos imaszolgálatot. Ez idő alatt közel négyezer hívás érkezett hozzájuk. Tavaly novemberből éjszaka is vállalják a szolgálatot.

Az éjszakai imaszolgálat nem tanácsadó és nem is lelki segélyszolgálat, „csak” közös imádság felajánlása. A hívónak egy fiatal hang felel, megajánlva az együtt imádko-

zást, és ígéretet tesz arra, hogy munkatársaival a kért szándékra imádkozik.

Aki többet szeretne, hosszabb beszélgetést vagy közbenjáró imát, azt a napnali vonalra, a hívásokat 10 és 22 óra között fogadói 1/333-2723 telefonszámra irányítják.

Az éjszakai imavonal este 22 órától reggel 7 óráig a 20/369-1111-es mobilszámmon ingyenesen hívható.

► Magyar Kurír

Délen több a keresztény

A kereszténység fejlődésének középpontja északról délre tevődött át. A világ több mint kétmilliárd keresztényének többsége (62%) a déli féltekén él. A gyülekezetek száma Afrikában, Latin-Amerikában, ezenkívül Ázsiában is nő, míg északon és nyugaton továbbra is csökken. Ennek a fejlődésnek nem csupán statisztikai jelentősége van; teológiai és kegyességi következményei sokkalta fontosabbak – véli Philip Jenkins amerikai

történész (University Park/Pennsylvania). A *The New Faces of Christianity (A kereszténység új arcai)* című könyvével kapcsolatban a *www.idea.de* oldalról megtudhatjuk, hogy a szakember a múltban a szellemi-teológiai eltéréseket vizsgálja: a különbséget észak hagyományos, taglétszámukat tekintve csökkenő gyülekezetei, valamint dél fiatal, növekvő közösségei között.

► A *www.idea.de* nyomán

Lépésváltás a szószékre vezető úton

Braunschweig városában tartotta szakmai konferenciáját a Prediger-semináriumok – a mi hatodéves gyakorlati képzésünk német megfelelője – vezetőinek nemzetközi munkaközössége az elmúlt év novemberében. Ez alkalommal több mint harminc résztvevővel képviseltették magukat azok az intézmények, amelyek a jövő lelkeszeinek gyakorlati képzését szervezik és megvalósítják. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem évek óta részt vesz ebben a nemzetközi munkában; a mostani ülést megelőző tavaszi konferenciának Budapest és a mi intézményünk adott otthont.

A szemináriumok vezetői évente kétszer találkoznak, és minden alkalommal egy kiemelt gyakorlati teológiai kérdést dolgoznak fel interaktív formában úgy, hogy a lelkesképzéssel foglalkozó intézmények ezáltal egymás módszereit és elképzeléseit megismerhessék, és a gyakorlatban ki is próbálhassák őket.

Most az igehirdetésre való felkészítés volt a központi téma. Már pusztán az egyes oktatási gyakorlatok és hagyományok bemutatása is elárulta, hogy az igehirdetők felkészítése az alapvető egyezés és azonos cél mellett milyen hatalmas eltéréseket mutat az egyes intézményekben. Érdekes volt rádőbenni a beszámolók hallatán arra, hogy olyan korán és annyira intenzíven sehol sem kezdenek el prédikálni a teológiai hallgatók, mint a mi magyar protestáns képzési gyakorlatunkban, beleértve a szuplikációs gyülekezeti alkalmakat is. Kíváncsiak voltak a résztvevők ennek a képzési útnak az előnyeire és hátrányaira egyaránt.

Az igehirdetésre való felkészítés témakörén belül különösen is azok a területek kerültek homlokterbe, amelyek az igehirdetés és az igehirdető gyökeresen megváltozott, mai környezetét vizsgálják. Nem kétséges, hogy hihetetlen gyorsan alakul át a prédikáció környezete napjainkban. Az igehirdetői oldalra éppúgy igaz ez, mint az igehalledgatókéra.

Egymástól nagyon eltérő élethelyzeteket élnek meg a lelkesek a mai szolgálataik, különösen a prédikációik hátterében. Vannak, akik rendszeresen nagy létszámú gyülekezet előtt prédikálhatnak, de nincsenek kevesen azok sem, akik legtöbb alkalommal nagyon kis számú hallgatóság előtt szólalhatnak meg. Arról a különbségről nem is beszélve, hogy tőlünk nyugatra havi három-négy igehirdetés jut egy aktív lelkesre általában, míg nálunk néha egyetlen vasárnapra is jut ennyi, sőt több. Még nagyobb a különbség abban az értelemben, hogy nagyon kiváltságosak azok a lelkesek, akik rendszeresen kapnak visszajelzést a prédikációikra, esetleg olyan gyülekezeti környezet veszi körül őket, ahol már a felkészülés idején is aktívan segítenek az igehalledgatók a prédikáló lelkeseknek. (Ismerős ez a történelemből is, például a híres pietista prédikátorok sohasem önmagukban készültek, hanem egy erőteljes információs lánc kötötte össze őket a hallgatóikkal...) Az igehirdetők többsége ma sajnos mégis úgy végzi a munkáját, hogy ritkán vagy egyáltalán nem sem szólnak meg a hallgatói úgy, hogy az építő kritikát és fejlesztő támogatást jelentene az igehirdető számára.

Igehalledgatói oldalon is jelentkezik néhány nehezítő tendencia: egyre kevesebb idő jut az istentiszteletre való részvételre, a prédikációk hallgatására. Sokan csak nagy szervezés árán, feszített munkahelyi és családi tempó közepette érkehetnek meg a templomok padraiba. Lehet mindezt figyelmen kívül hagyni, de jobb számolnunk azzal, hogy az aktív munkavégző igehalledgatói réteg számára Magyarországon sem könnyű napjainkban rendszeresen istentiszteletre járni. A túlhajszolt életforma és a szorító határidőkben való gondolkodás, valamint a munka és a magánélet elvárásiainak való megfelelés kényszere sokakra nehezedik rá. Ahogyan pár napja hallottam egy gyülekezeti tagtól a templomajtóban: „Nagy ára van annak, hogy eljöttem, és nagyon fáradt is vagyok, de meg-

érte...” De milyen kínos az, amikor ennek az ellenkezője hangozhat el, talán nagyon is egyértelmű hiányosságok miatt! Egy-egy ilyen csatlódás évekre távol tart embereket a templomtól.

Ha csak ezt az egyetlen tény komolyan vesszük, láthatjuk, mekkora felelőssége van a prédikáló lelkeseknek. Ha azonban még arra is gondolunk, hogy aktív figyelemmel legfőbb negyedór-

Magyarországon is ismert két erlangen-i professzor – Martin Nicol és Alexander Deeg – ültetett be minket ezen a konferencián az „iskolapadba”. A tanítás tartalmi értékein túl megmutatták azt a hallatlan finom és érzékeny stílust is, ahogyan igazán érdemes oktatni, elemezni vagy épp bírálni a kész vagy készülő prédikátorokat és prédikációikat. Eszembe jutott, hogy milyen nagy érték a mi egyhá-

ny, esetleg húszpercnyi időtartamban számolhatunk a mai környezetünkben, akkor különösen is fontos az, hogy ebben az időben élő, friss és erőteljes igehirdetéseket hangozzanak el. Nem utolsósorban ne felolvasások és előadások vagy hosszúra nyúló, bonyolult mondatok, hanem felkészültségről és aktuális mondanivalóról tanúskodó, szabadon előadott prédikációk. Többször is elhangzott a konferencián, hogy a prédikáció belülről jövő beszéd, amelynek szavai közel állnak, közel kerülnek a hallgatóhoz. Az igazi igehirdetés meglevenedett, életre kelt beszéd, amely friss, élénk, és meggyőződést tükröz.

Kemény helyzetet teremt az a tény, hogy gyakran nagy közönnyel kell megbirkózniuk a mai prédikátoroknak. Egyre nehezebben mozdíthatók meg a gyülekezetek külső körön élő tagjai. Hihetetlenül színes az a paletta, amely bemutatja az értük induló számtalan próbálkozást. Német területen például külön szolgálat indult az egykor kilépőknek az egyházba való visszahívogatására. De a hívogató szolgálat is csak akkor eredményes, ha vonzó és életsegítő igehirdetéseket hangoztat a templomokban.

Ezen a konferencián különösen izgalmas volt őszintén beszélgetni arról a témáról, hogy az oktató tanárnak vagy mentor lelkeseknek meg kell találnia azt a határt, ameddig beleszólhat egy-egy teológushallgató vagy pályakezdő lelkes igehirdetésének alakulásába. Hát még milyen nehéz feladat egy-egy igehirdetésről véleményt mondani! Pedig ezekre a mondatokra a fiatal igehirdetőknek igen nagy szükségük van. Régi és általunk tisztelt, nagyra tartott egyéniségek életéből sok ilyen történetet hallottunk. Idősebb kollégák is elmondták, hogy egy-egy idejében és határozottan megfogalmazott vélemény mekkora fejlődést és lendületet adott a prédikációs gyakorlatuknak. Becsüljük meg a mai fiatal igehirdetőket is azzal, hogy nem visszafajított és elhallgatott vélemények között érlelődnek! Mert az egészséges elismerés és a korrekt, segítő bírálat nélkülözhetetlen motiváló erő. Mindkettőre nagy szükség van!

Az igehirdetés egyik ismertetőjele, hogy benne megszólal az igehirdető lelkes személyisége. Fontos, hogy tudja adni azt, ami az ő saját hangja, karizmája, tartalma és üzenete. Ne váljon szlogenek, sablonok vagy divatos és veszélyes aktuális politikai mondanivalók szócsövévé. Ezért különösen nagy felelősség a képzésben arra ügyelni, hogy az eredeti „ajándék” el ne vesszen, hanem formálódjon, fejlődjön, és a pálya egész ívén keresztül meg is tudjon maradni.

zunkban is a Lelekészakadémia, amely ugyanezt a finom és érzékeny stílust képviseli, és hogy milyen sokat tehet a megújuló igehirdetéseket érdeklében.

A konferencia résztvevőinek lelki töltéskészítést szolgálta az a többórás városnéző séta is, amelynek során a belváros hat ősi templomának keresztelőkútjait és a város egész történelmét visszatükröző ugyanennyi forrását és szökőkútját jártuk be. Jó volt látni azt a sok variációt, amely ebben az ősi városban a keresztelési gyakorlatot és igehirdetést jellemezte és ma is jellemzi, a középkori, alig felérhető keresztelomedencétől a körülállható és körülülhető mini keresztelőkápolnáig a gót templomóriás sarkában. De magával ragadó élmény volt megtekinteni azt a felújított gyülekezeti ingatlant is, amely kiállítóteremként is működik, és amelynek a Luther korát messze megelőző időből való falai között a legmodernebb, intenzív felnőttképzés folyik. Tradicionális és korszerű világ szolgál itt békésen együtt... Minden épület arról tanúskodott, hogy mennyi mindent megtettek eleink azért, hogy kortársaikhoz megérkezzen az evangélium szava, és hogy milyen sok korszerű forma áll a mi rendelkezésünkre is.

A hazafelé vezető úton ráadás öröm ért bennünket. Betévedtünk a megújult berlini dómba, és részt vettünk a vasárnapi istentiszteleten. Váratlan volt az élmény, amelyben részesültünk. A dómprédikátor lelkesítő sugárzó erejű prédikációját hallgattuk több száz – többségében nem idős – hívó gyülekezetében. Az elmúlt évben elhunyt gyülekezeti tagokra emlékeztek az örök élet vasárnapján úgy, hogy a reményesség és a vigasztalás ereje szinte kézzelfoghatóvá vált. Az istentisztelet végén megszólítottam egy presbitert, mert kongó ürességre ugyan nem számítottunk, a gyülekezet létszáma és láthatóan pezsgő, melegt sugárzó élete azonban alaposan meglepett bennünket. „Ez különleges alkalom volt talán?” – érdeklődtem. „Nem” – hangzott a meglepő válasz. „Mind a létszámot, mind az istentisztelet atmoszféráját tekintve normális vasárnapunk volt.” „Mekkora ez a gyülekezet?” – firtattam tovább. „Háát... – bizonytalanodott el a megszólított –, úgy ezer körül jár a létszámunk. Folyamatos növekedésben vagyunk. Ebben az évben hetente átlag nyolc-tíz ember lépett be a gyülekezetbe. Külön foglalkozunk az egyházból visszalépőkkel.”

A régi falak között az új kezdet ereje pillanatok alatt ragadott magával minket is. Azt éreztük, hogy jó lehet ebbe a gyülekezetbe tartozni...

■ SZABÓ LAJOS

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

Hajnali részegség

Elmondanám ezt neked. Ha nem unná.
Mult éjszaka – háromkor – abbahagytam
a munkát.

Le is feküdtem. Ám a gép az agyban
zörgött tovább, kattogva-zúgva nagyban,
csak forgolódtam dühösen az ágyon,
nem jött az álom.

Hívtam pedig, így és úgy, balga szókkal,
százig olvasva s mérges altatókkal.
Az, amit írtam, lázasan meredt rám.
Izgatta szívem negyven cigarettám.
Meg más egyéb is. A fekete. Minden.
Hát fölkelek, nem bánom az egészet,
sétálgatok szobámba le-föl, ingben,
köröttem a családí fészek,
a szájakon lágy, álombeli mézek
s amint botorkálok itt, mint a részeg,
az ablakon kinézek.

Várj csak, hogy is kezdjem, hogy magyarazzam?
Te ismered a házam,

s ha emlékezni tudsz a
hálószobámra, azt is tudhatod,
milyen szegényes, elhagyott
ilyenkor innen a Logodi-utca,
ahol lakom.

Tárt otthonokba látsz az ablakon.

Az emberek feldöntve és vakon
vízszintesen fekszenek
s megforduló szemük kancsitva néz szét
ködébe csalján csillogó eszüknek,
mert a mindennapos agyvérzészegénység
borult rajjuk.

Mellettiük a cipőjük, a ruhájuk,
s ők a szobába zárva, mint dobozba,
melyet ébren szépítnek álmodozva,
de – mondhatom – ha így reá meredhetsz,
minden lakás olyan, akár a ketrec.

Egy keltőóra átketyeg a csendből,
sántítva baktat, nyomba felcsörömpöl
és az albóra szól a
harsány riasztó: „Ébredj a valóra”.

A ház is alszik, holtan és bután,
mint majd száz év után,
ha összeomlik, gyom virít alóla
s nem sejtí senki róla,
hogy otthonunk volt-e vagy állat óla.

De fön, barátom, ott fön a derűs ég,
valami tiszta, fényes nagyszerűség,
reszketve és szilárdul, mint a hűség.

Az égbolt,
egészen úgy, mint hajdanába rég volt,
mint az anyám paplanja, az a kék folt,
mint a vízfesték, mely irkámra szétfolyt,
s a csillagok
lélekző lelke csöndesen ragyog
a langyos őszi
éjjelbe, mely a hideget előzi,
kimondhatatlan messze s odaát,
ők, akik nézték Hannibál hadát
s most néznek engem, aki ide estem
és állok egy ablakba, Budapesten.

Én nem tudom, mi történt velem akkor,
de úgy rémlett, egy szárny suhan felettem
s felém hajol az, amit eltemtem
rég, a gyerekkor.

Olyan sokáig
bámultam az égbolt gazdag csodáit,
hogy már pirkadt is keleten s a szélben
a csillagok szikrázva, észrevétlen
meg-meglibegtek és távolba roppant
fénycsóva lobbant,
egy menyei kastély kapuja tárult,
körötte láng gyult,
valami rebbsent,
oszolni kezdett a vendégsereg fent,
a hajnali homály mely
áryékei közé lengett a báléj,
künn az előcsarnok fényárban úszott,
a házigazda a lépcsőn bucsúzott,
előkelő úr, az ég óriása,
a bálterem hatalmas glóriása
s mozgás, riadt csilingelés, csodás,
halk női suttogás,
mint amikor már vége van a bálnak
s a kapusok kocskéért kiabálnak.

Egy csipkefátyol
látszott, amint a távol
homályból
gyémántosan aláfoly,
egy messze kéklő,
pazar belépő,
melyet magára ölt egy drága, szép nő
és rajt egy ékkő
behintve fényvel ezt a tiszta békét,
a halovány ég túlvilági kékét,
vagy tán egy angyal, aki szízi
szép mozdulattal csillogó fejkét

hajába tűzi
és az álomnál csendesebben
egy arra ringó
könnyűcske hintó
mélyébe lebben
s tovább robog kacér mosollyal ebben,
aztán amíg vad paripái futnak
a farsangosan lángoló Tejutnak
arany konfetti-záporába sok száz
batár között, patkójuk folsziporkáz.

Szájtátva álltam
s a boldogságtól föl-fölkiabáltam,
az ége bál van, minden este bál van
és most világot föl értem ennek
a régi, nagy titoknak, hogy a mennynek
tündérei hajnalba hazamennnek
fényes körútjain a végtelennek.

Virradtig
maradtam így és csak bámultam addig.
Egyszerre szóltam, hát te mit kerestél
ezen a földön, mily kopott regéket,
miféle ringyók rabságába estél,
mily kézirat volt fontosabb tenéked,
hogy annyi nyár múlt, annyi sok deres tél
és annyi rest éj
s csak most tűnik szemedbe ez az estély?

Ötven,
jaj, ötven éve – szívem visszadöbben –
halottjaim is itt-ott, egyre többen –
már ötven éve tündököl fölöttem
ez a sok élő, fényes égi szomszéd,
ki látja, hogy könnyem mint morzsolom szét.
Szóval bevallom neked, megtörötten
földig hajoltam s mindezét megköszöntem.

Nézd csak, tudom, hogy nincsen mibe hennem
s azt is tudom, hogy el kell mennem innen,
de pattanó szívem feszítve húrnak
dalolni kezdem ekkor az azúrnak,
annak, kiről nem tudja senki, hol van
annak, kit nem lelek se most, se holtan.
Bizony ma már, hogy izmaim lazulnak,
úgy érzem én, barátom, hogy a porban,
hol lelek és göröngyök közt botoltam,
mégis csak egy nagy ismeretlen Úrnak
vendége voltam.

(1933)

Kedves Gyerekek!

► Két hete indult kilencrészes sorozatunkban Görbefalva lakóival ismerkedhettek meg. Minden részben találtok egy rejtvényt is. A helyes megfejtést küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.); a borítékra írjátok rá: Gyermekvár. A megoldásokat egyben összegyűjtve is postára adhatjátok, jutalmul a végén ajándécsomagot kaptok.

Hallottatok már Görbefalváról? Nem? Ez egy nagyon piciny falucska – a főtér körben összesen kilenc ház, a templom és a posta épülete áll. Amire nagyon büszkék a görbefalviak, az a szép templomuk, amelynek a harangja minden este dallammal búcsúztatja a lemenő napot. Emellett arra is büszkék az ott lakók, hogy mindegyiküknek olyan bibliai neve van, mint amilyen nevű emberek Jézussal is találkoztak, vagy valahogyan kötődtek hozzá. Az arra járó idegeneknek mindig mesélnek is róluk.

2.

Görbefalva második házában János gazda lakik.

– A keresztségben a János nevet kaptam – szokta mondogatni. – Arra vagyok a legbüszkébb, hogy a mi Urunknak, Jézusnak a tizenkét tanítványa között is volt János. Ő volt a legkedvesebbje, és annyira szerette őt, hogy többször bízta meg olyan különleges feladattal, amelyre csak néhányukat választotta ki. Ám mégis annak örülök a legjobban, hogy Jézus követte is a János nevet kapta, amely azt jelenti: Isten kegyelme.

Tudjátok, János szüleinek, Zakariás papnak és Erzsébetnek sokáig nem született gyermekük. Egy nap, amikor Zakariás szolgált a templomban, Gabriél angyal jelent meg előtte. Megígérte neki, hogy a felesége hamarosan egy János nevű fiút fog szülni. Mivel Zakariás csak vonakodva hitte ezt el, az angyal mindaddig némaságra ítélte őt, amíg valóban meg nem született a kisfiuk.

A nyolcadik napon a szokás szerint körülmélték az újszülöttet. Az emberek igen meglepődtek, amikor Erzsébet nem engedte, hogy az édesapja után Zakariásnak nevezék a kisfiút. „Jánosnak hívják” – mondta. Megkérdezték az apát is, aki – mivel még mindig néma volt – kért egy táblát, és azt írta rá: „János a neve.” Ekkor megdöbben a nyelve, és hálát adott az Úrnak.

János pedig felnőtt. Ézsaiás próféta már jóval előtte megjövendölte: eljön majd a Megváltó követe, aki elkészíti a Messiás útját. Kiáltó szó lesz ő a pusztában.

S valóban. Keresztelő János a Jordán vizénél keresztelt, és megtérésre szólít

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

totta föl az embereket. Folyton Jézusról beszélt nekik. Azt mondta: „Utánam jön, aki erősebb nálam, és én még arra sem vagyok méltó, hogy lehajolva a saruja szíját megoldjam. Én vízzel keresztellek meg titeket, ő pedig Szentlélekkel fog megkeresztelni.”

Húzzátok ki a János tarisznyáján levő betűkből az alábbi szavakat. Olvassátok össze a megmaradt betűket függőlegesen, vízszintesen vagy balról jobbra átlósan. (Egy betű több szóhoz is tartozhat.) Az így kapott szavak segítségével egézsítsétek ki a hiányos mondatot.

víz, Jordán, galamb, út, követ, ri, kő, úr, szó, bűn, láb, mi

János ruhája volt,
derekán viselt,
..... és
..... evett.

Friss levegő

Már napok óta ott hevert. Leccsupasztíva. Dísztelen. A fa, amely egykor egy család nappaliját ékítette, rajta szaloncukor, égő és karácsonyfadísz. Ágnes többször is elhaladt a szemétté lett egykori szépség mellett. De ma, vasárnap délután, ebben a tavaszias tében lassított, volt ideje meg is állni mellette. „Holnap valószínűleg már nem lesz itt, elszállítja a kukásautó” – mélylázott felette egy ideig, aztán továbbment.

Ő már régóta nem állt karácsonyfát. Miért is tenné? Hiszen egyedül él. Nincs férje, nincsenek gyerekei, unokái. Akkor meg minek? Különbben is sajnálta, hogy évről évre feleslegesen vágnak ki annyi örökzöldet, amelyek azután oly gyászosan végzik, mint az a fa is, amelyik mellett elhaladt.

Azon tűnődött, hogy valahol már ő is ilyen. Mint az a leccsupasztított, dísztelen fa. Elhasználták az évek. Visszaemlékezett fiatal, lelkes önmagára, amikor még optimizmussal és derűvel tele vágott neki az életnek. Szerette a munkáját, a könyvtárosságot. Amikor csak tehette, beszélgetett az olvasókkal: „Hogy tetszett a legutóbb választott könyv?” – kérdezte, és egy rövid beszélgetés után igyekezett újabb érdekes olvasmányt ajánlani nekik. Mosolyt csalt az arcára az emlék még most, annyi év után is, ahogy felrémlett előtte egy név, egy arc, egy különleges kérés, amelyet nehéz volt teljesítenie.

De nemcsak képek maradtak meg benne, hanem illatok is. Még ma is az orrában érzi hűsége barátai, a könyvek illatát. Minden új, a könyvtárba érkezett kiadványba beleszagolt, amikor leltározta, majd a helyére tette. Ez elmaradhatatlan, kedvenc rituáléja volt.

Az élet azonban sajnos nem csak az örömet adó könyvekről szólt. Volt ott még más is. Arca hirtelen elkomorult, homloka borússá vált, amikor továbbgondolta az életét. Először az édesapja lett beteg, őt kellett ápolnia. Nem sokkal azután édesanyja került kórházba, majd a temetőbe. Testvére nem lévén, egyedül maradt. Egyedül a könyveivel, elmékezdéseivel, meg nem valósul álmaival, a lassan közeledő öregséggel. Magányosan, mint az útszélre vetett, egykor szebb napokat látott karácsonyfa.

De nem akart ezen szomorkodni. Hogy elhessegesse a komor gondolatokat, gyorsan elintézte a bevásárlást, sietett haza, mert érezte, segítségre van szüksége. És azt

is tudta, hogy mint mindig, most is régi barátai, a könyvek segítségével leli majd meg a kiutat a bajból. Pontosabban egy könyv, a könyvek könyve által. Otthon levette a polcra a Bibliáját, és amikor találmra fel lapozta, ezt olvasta: „Vessétek le a régi élet szerint való őembert, aki csalárd és gonosz kívánságok miatt megromlott; újuljatok meg lelketekben és elmétekben, öltözték fel az új embert, aki Isten tetszése szerint valóságos igazságban és szentségben teremtett.” (Ef 4, 22–24)

Megújulni... Milyen jó is lenne! Vajon megújulhat-e még valaki az ő korában? Merhet-e még hinni az újban, a változásban? Itt tartott az elmélkedésben, amikor megszólalt a csengő.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Kedves arcú, megnyerő külsejű fiatal lány állt az ajtóban. Megszéppentem kért elnézést a zavarásért. Olyan volt, mint egy riadt őzike. Kiderült, hogy nemrég költözött ide. „A szomszédasszonyomtól úgy tudom, hogy könyvtáros tetszett lenni” – mondta. „Ne haragudjon, de tudna nekem segíteni esetleg abban, hogy...” A következő két óra úgy szállt el, mint a gondolat. Az „őzikéről” kiderült, hogy Veronika Gabriellának hívják, most elsős az informatikus-könyvtáros szakon. Megbeszélték, hogy másnap újra átjön. Miután Ágnes bezárta mögötte az ajtót, kötenyt kötött, és elkezdett pogácsát sütni, hiszen csak nem hagyhatja, hogy éhen maradjon a fiatal kollegina...

Tele jókedvvel és tervekkel tért nyugovóra. Mikor lefekvéshez készülődött, arra eszmélt, hogy dudorászik. Ezen nagyon elcsodálkozott, mert már nem is emlékezett rá, hogy mikor volt utoljára ilyen virágos jó kedve. Ágyazás előtt hálát adott Istennek aznap ajándékaiért, majd szélesre tárta az ablakot, és hagyta, hadd áradjon csak be a friss levegő, és lebegtesse a függönyt az az enyhe szellő, amely – legalábbis számára – az új kezdet és a megújulás ígérteit hozza.

■ GAZDAG ZSUSZANNA

HETI ÚTRAVALÓ

Nem a magunk igaz tetteiben, hanem a te nagy irgalmadban bízva visszük eléd könyörgéseinket. (Dán 9,18)

Hetvened hetében az Útmutató reggeli és heti igéi már böjt felé irányítják a figyelmünket, s igaz megtérésre hívnak. Mi már Jézus nevében könyöröghetünk Atyánkhoz; „Isten lélek, és akik őt imádják, azoknak lélekben és igazságban kell imádniuk” (Jn 4,24; Lk). Bűnvalló imádsága közben Dániel kijelentést kapott Istentől a babilóniai fogság hetven évéről, a hetven hétről és a hét hétről, valamint a felkent megöléséről (lásd Dán 9,20–27). Hetvened vasárnapjától kezdve, hetven nap múltán, fehérvasárnap a feltámadt Jézusnak megvallhatja a hitre jutott Tamás: „En Uram, és én Istenem!” (Jn 20,28) S az ősegyház hívőitör megkeresztelt tagjai ekkor veszik le a fehér ruhájukat. De nekünk egy napot sem kell várnunk tétlenül, mert Istennel nincsen munkanélküliség! Ő ma is hív mindenkit, aki még nem szegődött el hozzá: „Menjétek ti is a szőlőbe, és ami jogos, megadom nektek.” Isten kiszámíthatatlanul jóságos, irgalma s szeretete meghaladja az emberi értelmet, de szuverén Úr: „En pedig az utolsóknak is annyit akarok adni, mint neked.” (Mt 20,4.14). „Mert itt megszűnik minden érdem, s egyedül Isten kegyelme dönt, hogy az elsőből esetleg utolsó, s az utolsóból első legyen” – írja Luther. Azonos jutalom, hervadhatatlan koszorú, örök üdvösség vár az Úr minden munkatársára. De önmagamot kell legyőznöm, hogy ne váljak méltatlanná Krisztus követésére a keresztyén élet harcában, ezért „megsanyargatom és szolgává teszem a testemet, hogy amíg másoknak prédikálok, magam ne legyek alkalmatlanná a küzdelemben” (1Kor 9,27). A bűnös Zákeust is elhívta Jézus – pedig Zákeusnak jól jövedelmező „munkahelye” volt –, és üdvösséget adott neki: „Mert az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet.” (Lk 19,10) Zákeus nem gondolta, hogy következménye is lesz annak, hogy ő csak látni szerette volna Jézust. „Törekedjétek mindenki iránt a békességre és a szent életre, amely nélkül senki sem látja meg az Urat.” (Zsid 12,14) Az istentelenség egyik formája a hitehagyás; Ézsau nem találta meg a megtérés útját, mert lemondott az áldásról. Jézus azonosítja magát mindenkorai tanítványaival, sőt azt mondja: „...aki engem fogad be, az azt fogadja be, aki elküldött engem.” (Mt 10,40) Csodálatos lehetőség: Isten gyermekei lehetünk Jézusba vetett hitünk által! Ő az alap, s munkatársai mind erre az egy alapra építenek szolgálatuk, az ültetés és az öntözés során. De nem a Pálok és Apollósok a fontosak, „hanem csak Isten, aki a növekedést adja” (1Kor 3,7)! Isten Fia a szolgálat kezdetén is megtisztította Atyja házát – „A te házad iránt érzett feltő szeretet emészt engem.” (Jn 2,17) Ne feledjük, testünk a Szentlélek temploma! Megtisztíthatta-e már az Úr? Isten kiválasztott és elhívott bennünket munkásaiul, és ez nem a mi érdemünk! „Az ő munkája az, hogy ti a Krisztus Jézusban vagytok.” (1Kor 1,30) Az Úrral dicsekedjünk, mert „elfogadtál és elhívtál, élő Jézus, Mesterünk” (EÉ 475,1)!

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Felvételi hirdetés

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium felvételt hirdet nyolcosztályos és négyosztályos tagozatára a 2007/2008-as tanévre olyan, jelenleg 4., illetve 8. osztályos keresztény – elsősorban evangélikus – tanulók számára, akiknek mind a magartásuk, mind a tanulmányi eredményük jó. Kollégiumi elhelyezést tudunk biztosítani. Jelentkezési lapok a budapesti és a Pest megyei evangélikus lelkészi hivatalokban, valamint iskolánkban szerezhetők be, illetve letölthetők az iskola honlapjáról is (www.deg.sulinet.hu). A jelentkezés határideje február 15. Kérjük, hogy a jelentkezési lapokat küldjék el a gimnázium címére vagy személyesen adják le az iskolatitkárnak. Címünk: 1052 Budapest, Sütő u. 1.

HIRDETÉS

Pályázat mentori szolgálatra

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem pályázatot hirdet a gyakorlati (hatodéves) képzéssel kapcsolatos mentori szolgálatra, illetve gyakorló gyülekezeti státuszra a 2007/2008-as tanévre.

Olyan lelkészek jelentkezését várjuk, akik sokoldalú gyülekezeti munkát végeznek, és készek egy hatodéves hallgató (lelkészjelölt) munkájának irányítására és a lelkészi szolgálatba való bevezetésére. A megbízást kapott lelkészekkel és gyülekezetekkel az egyetem együttműködési megállapodást köt. A mentorok és a gyülekezetek ezáltal közvetlenül is bekapcsolódnak a gyakorlati lelkészképzés munkájába. A gyülekezetektől a szolgálatok biztosítása mellett elsősorban a lelkészjelölt megfelelő elhelyezését kérjük.

Gyakorlata idején a lelkészjelölt a mentor vezetésével végezhet gyülekezeti szolgálatot.

A pályázatnak tartalmaznia kell a gyülekezeti munka rövid (legfeljebb hatvan soros) bemutatását és a pályázó lelkész motivációját, valamint annak közlését, hogy milyen módon tudnak a hallgató részére tíz hónapon át szállást és ösztöndíj-kiegészítést biztosítani. Együttal kérjük a pályázási szándék egyidejű jelzését a területileg illetékes püspöki hivatalban.

A pályázatoknak 2007. március 31-ig kell az EHE rektori hivatalába megérkezniük (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.).

Bővebb felvilágosítással a Gyakorlati Intézet vezetője, Szabóné Mátrai Marianna (mariann.matrai@lutheran.hu) tud szolgálni.

Dr. Csepregi Zoltán rektor
Dr. Szabó Lajos tanszékvezető
Szabóné Mátrai Marianna, a képzés koordinátora

HIRDETÉS

„Ezt mondja az Úr: Én újat cselekszem...!” (Ézs 43,19a)

Kedves Testvérek!

Szeretettel hirdetjük baráti közösségünknek, az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesületnek a 2007. első félévi programját. Hívjuk a lelkészeket, teológiai hallgatókat, a gyülekezetekért felelősséget hordozókat. Hisszük, hogy Istennek van elgondolása, terve az egyházzal ma is. Keressük együtt az ő akarátát!

Az EBBE vezetősége

Amit amerikai hittestvéreinktől tanulhatunk

Iff. dr. Fabiny Tibor 2007. tavaszi előadás-sorozatot tart az EBBE alkalmain meghívott hozzászólókkal minden hónap második csütörtökén délután 17 óratól. Helyszín: Budapest VIII., Üllői út 24. (az utcáról nyíló teremben).

• Február 8. – Ébredés

Áhítat: dr. Garádi Péter • Fabiny Tibor: Jonathan Edwards és a 18. századi „nagy ébredés” Amerikában – mai tanulságokkal

• Március 8. – Hitvallás

Áhítat: Szeverényi János • Fabiny Tibor: Egyházak és hitvalló mozgalmak a mai Egyesült Államokban – hazai párhuzamok

• Április 12. – Lelkigondozás

Áhítat: B. Pintér Márta • Fabiny Tibor és B. Pintér Márta: A hajótörött házasságok és az elváltak lelki gondozása Amerikában és Magyarországon

• Május 10. – Tanítás

Áhítat: Sándor Frigyes • Fabiny Tibor és Sándor Frigyes: Az Alfa-kurzus és a „Vasárnapi Egyetem” lehetőségei Amerikában és Magyarországon

ISTENTISZTELETI REND | 2007. február 4. – Budapest

Hetvened vasárnapja. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: 1Kor 9,24–27; Mt 20,1–16. Alapige: Jer 9,22–23. Énekek: 320., 363.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. (Tamás-mise, úrv.) Gáncs Péter; **II., Húvösvölgyi út 193., Félé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Smidélíusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; du. 6. Smidélíusz Gábor; **VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (családi) Szántó Enikő; de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Szpisák Attila; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, VIII., Rákóczi út 138.** de. 9. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv., családi) Keczkó Pál; de. fél 12. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kende György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) dr. Béres Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. dr. Béres Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Bátorovszky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Kósa László; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Kósa László; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátás; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi (református templom)** de. fél 9. dr. Bácskai Károly.

■ Összeállította: BODA ZSUZSA

Kulisszák mögött – tördelve

Mit tördelve? A kezünket? – kérdezhetné rögtön a kedves Olvasó, ha nem sejtene, hogy e helyütt inkább az *Evangélikus Élet* nyomdai előkészítésének egyik fontos mozzanatáról, az újság tördelésének „titkairól” fog lehullani a lepel. És valóban – bár az imént viccesen feltett kérdésre a válasz olykor igen; szerkesztőségünkben sokszor tördeljük a kezünket is.

Ugyanis minden egyes lapszám megjelenését a kéziratokkal folytatott kisebb-nagyobb mértékű „sakkozás”, néha próbálkozások sora előzi meg (még ha a kész újságon ez – reméljük – nem látszik is), annak érdekében, hogy minden írás a megfelelő helyre kerüljön – illetve hogy egyáltalán bekerüljön minden, amit az adott hétre elterveztünk.

Aki már egyszer is egyeztetett előzetesen a szerkesztőséggel kéziratúgyban, az jól tudja, hogy a beszélgetés közben biztosan elhangzik két kulcsszó: az írás *terjedelme* (a *leütések száma*) és a *határidő*. Mindkettőnek az ismerete nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a szerkesztő, később pedig a tervezőszerkesztő munkája gördülékenyen – vagyis a normális mederben – folyjon.

Az a rend, hogy az adott lapszámban közlésre szánt kéziratok beérkezésének a határideje a megjelenést megelőző hét csütörtöke. Ez nemcsak a cikkekre igaz, hanem a hirdetésekre, a közleményekre és a meghívókra is. Sőt ez utóbbiakra még inkább! Ugyanis az *EvÉletnél* a péntek az úgynevezett előtördelés napja. Ekkor kerülnek helyükre a már beérkezett és az olvasószerkesztők által ellenőrzött-javított kéziratok. Ezek sorában természetesen elsőbbséget élveznek a (fizetett) hirdetések, a hírek és a meghívók. Olyannyira, hogy sokszor a többi cikket igazítjuk ezek elhelyezése után a fennmaradó helyekre.

Előfordul, hogy valaki nem tudja csütörtökig eljuttatni hozzánk a hirdetését, de telefonon jelzi, hogy számíthatunk a közlendő megérkezésére. Ez esetben igyekszünk fenntartani részére a helyet, arra azonban nem tudunk garanciát adni, hogy a csütörtök után érkező anyagok egészen biztosan bekerülnek az adott héten az újságba.

Ahogy minden lapszám impresszumában olvasható, a hétfői, végleges lapzárta már csak a hétfői eseményekről szóló tudósítások, illetve az

előre egyeztetett cikkek helyükre illesztésének a napja. Ha ekkor érkezik egy elkésett hirdetés (vagy előre „be nem jelentett” írás), az már csak akkor kerülhet a végleges lapszámba, ha „borul a lapterv”, s ez bizony ritkán szerencsés.

A mindenáron hirdetni szándékozók ilyenkor ugyan előszeretettel látnak el bennünket olyan ötletekkel, hogy – például – vegyük kisebbre a betűméretet, hagyjunk ki az oldalon egy-két fotót, és így tovább... Ezeket természetesen csak kétségbeesett próbálkozásnak tekinthetjük, hiszen mindenki tudja, hogy vannak bizonyos áthághatatlantipográfiai és tördelési szabályok, amelyeket még egy későn beérkezett kézirat kedvéért sem zheget meg a tervezőszerkesztő.

Hát ilyenkor tördeljük a lap mellett a kezünket is. A karakterszám és a határidő nagy úr, „tüllépőinek” nemet kell tudnunk mondani. Ezért is kérünk mindenkit: nézzen a naptárra, telefonáljon, vagy küldjön egy e-mailt, hogy a megfelelő időben érkezett anyagokat tördelhessek – a kezünk helyett!

■ BODA ZSUZSA
szerkesztőségvezető

Teréz anya-musical

Kiáltás a szeretetért! címmel mutatja be a Rock és Musical Színház *Kalkuttai Teréz anya* életéről készült musicaloperáját február 16-án 19 órai kezdettel a Pataky Művelődési Központban (1105 Budapest, Szent László tér 7–14.; tel.: 1/260-9959, 1/262-0379; honlap: www.patakymk.hu). Az előadás *Baróthy Péter Vándor* című színművének felhasználásával készült.

„Teréz anya (született Gonxha Bojaxhiu) jelkép mindenki számára, függetlenül attól, hogy keresztény az illető, vagy sem, hisz-e a mennyben, vagy sem. Élete és tettei arra készítetnek mindannyiunkat, hogy jobbakk legyünk, hogy soha ne feledkezzünk meg a szegényekről, nyomorultakról, szenvedőkről. Az előadásban Teréz anya életének valós eseményei elevenednek meg, és a megjelenő szereplők olyanok, akik kivétel nélkül

fontosak voltak a Szeretet Misszionáriusai alapítójának életében. A történet, amely a gyermekkorától a haláláig fogja át a szerzetesnő sorsát, az emberi helytállás, a szenvedőként vállalt szolidaritás legszebb példázata.”

Zene: *Kemény Gábor* és *Kocsák Tibor*
Szövegkönyv: *Baróthy Péter* és *Miklós Tibor*
Dalszövegek: *Miklós Tibor*
Koreográfus: *Fincza Erika*
Rendező: *Pinczés István* és *Miklós Tibor*
Főbb szerepekben: *Nagy Anikó, Feké Pál, Makray Pál, Naszvagyi Tamás, Nagy Lóránt*

Jegyár: 1900, 2300 Ft
(csoportok esetén a kísérőknek tiszteletjegyet tudunk biztosítani)

HIRDETÉS

Parókusi alkalmassági vizsga

A Déli Egyházkerület Püspöki Hivatala értesíti a hatéves képzésben részesült, 2005 augusztusa előtt ordinált beosztott lelkészeket, hogy június 28-án parókusi alkalmassági vizsgálatra kerül sor. Jelentkezni írásban lehet a püspöki hivatalban február 28-ig. Az írásbeli feladatokat és a szóbeli tételeket postai úton juttatjuk el a jelentkezőknek.

HIRDETÉS

Pályázat evangélikus gyülekezetek informatikai felszereltségének támogatására

Az országos közgyűlés által elfogadott 2007. évi költségvetés alapján a Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezetei a következő eszközökre pályázhatnak 25% önrész vállalásával:

- asztali számítógépre (önrész: 50 000 Ft);
- multifunkciós nyomtató-fénymásolóra (önrész: 40 000 Ft);
- projektorra (kivetítőre) (önrész: 75 000 Ft).

A fentiek bármely kombinációja is megpályázható, de mindegyik eszközből csak egy darab.

A pályázat célja korszerű ügyviteli és kommunikációs rendszer kialakítása egyházunkban; ennek keretében azon egyházközösségeknek az infrastruktúrával történő felszerelése, amelyek nem rendelkeznek saját iroda- és számítástechnikai eszközökkel, illetve eszközeik elavultak, és a gyülekezet anyagi erejéből nem telik beszerzésekre.

Az elnyerhető számítógépek beszerzése központilag történik, egységes konfiguráció alapján, a pályázatról történő döntést követően. A korábbi évekhöz hasonlóan márkás eszközöket

szerzünk be, minimum két év garanciával, melyek alkalmasak a modern irodai munkák elvégzésére (szövegszerkesztés, internetes munka, SÜNI, fényképezés). A sikeres pályázók a döntésről értesítést kapnak, eszközeiket a beszerzést követően egy oktatónap keretében vehetik át az Országos Egyházi Irodában, előreláthatólag április vagy május folyamán. Amint az eszközök rendelkezésre állnak, értesítést küldünk.

Nem pályázhatnak egy adott kategóriára azok az egyházközösségek, melyek rendelkeznek három évnél nem régebbi eszközzel (értelemszerűen a pályázati kategóriától függően).

A korábbi évekhöz képest sor került a pályázat önrészeinek emelésére a rendelkezésre álló források szűkössége miatt. Különösen indokolt esetben a pályázat elbírálói 50% kedvezményt adhatnak az önrészből a kérelmező lelkész/gyülekezet szociális, anyagi helyzetére való tekintettel.

A pályázat elbírálói fenntartják maguknak a jogot arra, hogy egyes esetekben a kért eszközkomplexből

csak egyes eszközöket biztosítsanak a pályázóknak (például mindhárom eszközt kérik, de csak számítógépet kapnak).

A pályázathoz szorosan kapcsolódnak a gyülekezetek számára szervezett számítógépes tanfolyamok. Kérjük a pályázókat, tanulmányozzák a pályázati kiírásunkkal párhuzamosan megjelenő tanfolyami hirdetményt, és esetleges hiányosságai pótlása végett már a tavaszi pályázatokra jelentkezzenek.

A pályázatokat 2007. február 28-ig (postai bélyegző dátuma) kérjük postai úton beküldeni a következő címre: „Számítógép-pályázat”, Országos Egyházi Iroda, 1085 Budapest, Üllői út 24. Benyújtandók a pályázati űrlap és mellékletei öt példányban. Határidő után érkező, illetve hiányos (az űrlapot mellőző) kérvényeket nem bírálunk el.

A pályázati űrlap és mellékletei letölthetők egyházunk honlapjáról (<http://www.lutheran.hu>), illetve kérésre az Országos Egyházi Iroda postán megküldi őket (telefon: 1/483-2260).

HAFENSCHER KÁROLY igazgató,
Országos Egyházi Iroda

► A www.ekd.de nyomán

Paul Gerhardt-év Németországban

Programok sokaságával emlékeznek a *Paul-Gerhardt-Jahr 2007* (Paul Gerhardt-év 2007) keretében Németországban a négyszáz esztendővel ezelőtt született és 1676-ban elhunyt jelentős evangélikus lelkész-énekköltőre. A rendezvény-sorozatot a *Paul Gerhardt* végső nyughelyén, Lübbenben január 7-én tartott ünnepi istentiszteleten *dr. Wolfgang Huber* püspök, a Németországi Protestáns Egyházak (EKD) tanácsának elnöke nyitotta meg.

Az évvel kapcsolatosan bővebb információt az interneten a <http://p25359.tp3server.info/> oldalon olvashatunk. Itt ki-ki a *Magazin* linke kattintva nyom követheti, hogy Németország-szerte hol mikor milyen módon – például istentisztelettel, koncerttel, kiállítással, színházi előadással, CD-bemutatóval – tisztelgenek Paul Gerhardt előtt. Az említett portálról egyebek mellett képek, különféle írott és zenei anyagok is letölthetők (lásd a *Material* elnevezésű linket), továbbá az érdeklődők könyveket, hanghordozókat is rendelhetnek.

Egyházi múzeumok a világhálón

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Erdélyi Károly

▶ Az *Egyház és világháló* rovat eddigi története során az informatika és az egyház kapcsolatának számos területét érintettük. Körbejártuk az informatika egyházunkban való alkalmazásának lehetőségeit, megismertettük olvasóinkat fejlesztéseinkkel, terveinkkel, bemutattuk általában és gyakorlatban a számítástechnika és az internet egyházi alkalmazását. Nem szeretnénk ezt az irányt lezárni, mégis szélesebbre kívánjuk nyitni kitekintésünket, és meg szeretnénk vizsgálni egy-egy szolgálati terület megjelenését testvéregyházi, illetve nemzetközi vonatkozásban is. Elsőként az egyházak gondozásában levő gyűjtemények, műkincsek, liturgikus tárgyak bemutatását – tehát az egyházi múzeumoknak az interneten való megjelenését – tekintjük át.

A sort természetesen az Evangelikus Országos Múzeummal (<http://muzeum.lutheran.hu>) kezdjük. A honlap dr. Lénárt István munkája. Az impresszumban azt olvashatjuk, hogy a weboldal a „Tájak – Kórok – Múzeumok Kiskönyvtár 263. számának internetváltozata”. Tekintettel arra, hogy a honlap – mely nem is friss már – egy kiadvány tartalmát mutatja be csupán, eleve nem számíthatunk a múzeum anyagának a teljesség igényével történő ismertetésére. De talán bízunk abban a látogató, hogy az oldalakon több kiállított tárgy képét megnézheti, olvashat (többet, mint most) az állandó kiállításokról, vagy rendszeres híreket találhat az időszakiakról. Csalódnia kell – sajnos. Személyes kiábrándulásom sem új keletű a honlappal kapcsolatban. Évekkel ezelőtt örömmel fedeztem fel egy linket *Luther végrendelete* címmel, és már akkor is csalódással állapítottam meg, hogy magát a dokumentumot nem láthatom. Meglepő, hogy az intézményről bővebb információt találtam a Magyar Múzeumok Honlapján (www.muzeum.hu).

A katolikus egyház nálunk lényegesen nagyobb számú gyűjteménnyel

rendelkezik. Aki a katolikus.lap.hu oldalon keresztül keres, négy múzeum linkjét találja meg. Első helyen az esztergomi Keresztény Múzeumra bukkan (www.keresztenymuzeum.hu), amely valóban impozáns és tartalmas honlapon ismerteti tevékenységét, gyűjteményeit, aktualitásait és kiadványait. Jó néhány tárgyat is bemutatnak az egyes gyűjteményekből, a képanyag mellé alapos, mindenre kiterjedő ismertetőket. Az *Aktualitások* rovat folyamatosan frissül, de innen érhetjük el a már lezárt időszaki kiállítások ismertetéseit is. A honlap legimpozánsabb része a *Virtuális múzeum*, ahol – mint egy tárlatvezetésen – végignézhethetjük a gyűjtemény legszébb darabjait.

Hasonlóan szép honlapja van a Győri Egyházmegyei Kincstár és Könyvtárnak (www.gyor.ehazmegyei.kincstar.hu) is. Felépítése hasonló az esztergomihoz, de itt található egy különleges interaktív lehetőség is, a *Virtuális sétát*. Jelenleg mindössze egyetlen termet tekinthetünk így meg, de azt minden részletre kiterjedően. Ugyancsak ajánlom az olvasónak, hogy látogasson el a Kalocsai Érseki Kincstár honlapjára ([\[tar/muzeum/muzeum.htm\]\(http://muzeum/muzeum.htm\)\), amely szintén gazdag anyagot mutat be.](http://www.asztrik.hu/kincs-</p>
</div>
<div data-bbox=)

A Magyarországi Református Egyház Ráday Múzeumát (www.radaymuzeum.hu) is olvasóink figyelmébe ajánlom. Rögön kattintsanak a *Múzeumról* menüben található *Nézzén be hozzánk* linkre, ahol egy húsz másodperces kisfilmmel köszöntik a látogatót. A *Kiállítások* menüben ízelítőt találunk a három állandó kiállításról, de itt tájékozódhatunk az időszaki kiállításokról is. A honlap a magyar nyelven kívül angolul is elérhető.

Német nyelvterületen számos helyi evangélikus gyűjtemény található az interneten, ezek közül egy ausztrai, a rutzenmoosi felső-ausztriai evangélikus múzeumra (www.evangel.at/museum-oe) hívom fel a figyelmet. A honlap részleteiben bemutatja az intézményben látogatható gyűjteményt, a múzeummal kapcsolatban számtalan információt olvashatunk rajta, a belső nyitóoldalon pedig diavetítést találunk.

A pályázatok korát éljük. Ha van erre irányuló szándék, és rendelkezésre áll az induláshoz szükséges összeg is, talán pályázati források felhasználásával elkészülhet egy korszerű és informatív honlap az Evangelikus Országos Múzeumról is. Így teljesebbé válhat a kép rólunk, evangélikusokról.

■ ERDELYIK

„Nem jó az embernek egyedül lenni...”

▶ Huszonhat évvel ezelőtt, 1981-ben az Amerikai Egyesült Államokból indult útjára, és vált rövid időn belül igen sikeressé a *Hiszünk a házasságban* nevet viselő akció. Bálint napján hirdette meg Baron Rouge város polgármestere, Louisiana állam kormányzója és a katolikus egyház. A kezdeményezéshez 1983 óta a *házasság világnapja* elnevezés kötődik; ezt február második vasárnapján tartják. Hazánkban ebben az esztendőben az evangélikus egyház is megemlékezik erről az alkalomról – tudtuk meg Szabó Györgytől, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület felügyelőjétől.

– A Nagycsaládosok Országos Egyesülete (NOE) nevű civil szervezet 1987 októberében alakult. Létrejöttének huszadik évfordulóját rendezvénysorozattal ünneplik; a megnyitó – a házasság világnapja alkalmából – Pécsen lesz február 10-én a Ciszterci Rend Nagy Lajos

Gimnáziumának dísztermében. Általában és azért is, mert ez a nap közel esik az ökumenikus imahét időpontjához, szerettem volna, ha a római katolikus egyházon kívül más felekezetek is bekapcsolódnak a világnap megünneplésébe. És még nagyobb örömmre szol-

gált volna, ha ebben mi, evangélikusok vagyunk a kezdeményezők...

Ez az elképzelés végül sajnos nem valósult meg. Ezért azzal a kéréssel fordultam Iltés János püspökhöz, hogy szorgalmazza a lelképásztorok között, hogy a február 11-i istentiszteleten imádkozzanak a házasságokért és a családokért. Négygyermekes apaként, a Házasság Hétvégei mozgalom tagjaként, valamint a Família Nagycsaládosok Egyesülete elnökeként nagyon lényegesnek tartom felhívni gyülekezetünk figyelmét a házasság intézményének fontosságára. Hiszem, hogy a más utat, kapcsolatokat keresgélők előbb-utóbb rájönnek: a házasságnál jobb kapcsolati formát ők sem tudnak kitalálni.

■ GAZSU

Az erdélyi kopó titka

Állítólag egy evangélikus vallású erdélyi vadász mentette meg a teljes kihalástól az erdélyi kopót. A 19. században ez a nemes tartású vadászkutya még meglehetősen elterjedt volt Magyarországon, de a vadászati módszerek változása miatt a 20. század első felére – Erdély kivételével – mindenhol eltűnt. Az erdélyi kopó ugyanis a hegyvidéki kopóztatáshoz „értett”, hazánkban pedig csak a keleti végeiben volt olyan összefüggő, erdős hegységrendszer, ahol a vadászok megfelelő módon ki tudták használni a kutya képességeit. Amúgy a fajta virágkorát a középkorban élte, amikor is a főúri udvarok kedvelt vadászkutyája volt.

Két alfaja alakult ki, a rövid és a hosszú lábú. A két fajtát más-más feladatra használták: míg a hosszú lábút főként erdei vadászatokon nagyvadak – például medve, bölény, vaddisznó vagy hiúz – ellen vetették be, addig a rövid lábút apróvadak, illetve a sziklás terepen zergék vadászatára alkalmazták. Amikor aztán Erdélyt elfoglalták az előretörő román csapatok, az erdélyi kopó a kihalás szélére sodródott. Erdély új urai ugyanis nem ismerhették el a román nemzeti fajnak, lévén hogy az állat a bejegyzett kilenc magyar kutyafajta egyike. Ezért aztán inkább kártékony dűvadnak minősítették, és a magyar agárral együtt az erdélyikopó-állomány teljes kiirtását is elrendelték. És ez majdnem sikerült is. Miután Romániában 1944 és 1969 között egyetlen almot sem regisztráltak, a Nemzetközi Kutyaszövetség kihaltnak nyilvánította a fajtát.

1968-ban a Fővárosi Állat- és Növénykert vezetői hosszú keresgélés után Máramaroszigeten, egy vadászánál mégis találtak néhány „túlélő” egyedre. Az állatkert vezetői a legnagyobb titokban két kölyköt vettek a vadásztól, és hajmeresztő körülmények között átcsépelték őket a román–magyar határon. Mindezt „természetesen” hamis iratokkal tudták megvalósítani, igazolva, hogy a két kopó nem más, mint a román diktátor,

Ceausescu elvtárs személyes ajándéka a magyar pártfőt titkár, Kádár elvtárs részére. A román határőr nem mert kételkedni a papír hitelességében, még tisztelgett is a vámsorompó mellett.

Így lett Állatkerti Morzsi és Állatkerti Réka a budapesti állatkert lakója és a modern erdélyi kopó fajtájának a megteremtője. Azóta az összes hazai erdélyi kopó ennek a két állatnak a le-

származottja. Romániába, azon belül is Erdélybe, vagyis az őseik földjére is innen, a budapesti állatkertből tértek vissza az erdélyi kopók.

■ JEZSÓ ÁKOS

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Hazaköltözött Jézus hűséges szolgája

Az *EvÉletben* nemrég rövid hír tudatta, hogy Ács Gyula volt zánkai lakos nyolcvannolcadik életévében hazatért Teremtőjéhez. De ki is volt ő?

Zánka község elemei, majd általános iskolájának elhivatott, nagyszerű tanítója, evangélikus gyülekezetének sok éven át hűséges kántora, de mindezek előtt és felett: egy Krisztusnak átadott életű, áldott szolgálattevő, a protestáns egyházi ébredés lelkes híve és munkálója. Az 1940-es években Zánkán Kovács Lajos lelkészen kívül a gyülekezetnek volt még egy vezetője – ma úgy mondanánk: a lelkész laikus munkatársa –, Ács Gyula tanító „bácsi”.

Meghatározója volt iránykereső fiatal életünknek. Gyula bácsi a legkisebekkel is foglalkozott: vasárnapi iskolát vezetett. Ilyenkor mindig csordultig telt a gyülekezeti ház kisterme. Elmaradhatatlan hegedűjével segítette ott is, a bibliaórákon is és az iskolában is az énektanítást.

Pár év múlva, ahogyan a diktatúra keményebbé vált, eltiltották az iskolai oktatástól, amiért nem volt hajlandó Isten nemlétét tanítani. Ezt a csapást ő, aki Ura kezéből kapott hivatásának hitte és vallotta a tanítást, nagy-nagy lelki válságban élte meg. Reggelente, amikor ablaka alatt csivitelve vonult az iskolás csapat, nehéz férfi-könnyei hullottak, és évekig perelt Istenével, hogy akkor miért hívta őt el erre az útra, ha ezt a gyalázatot nem tudta megakadályozni. Sok idő telt el, mire fájó lelke újra megtalálta nyugalomát Krisztusában. (A magyar tanulóifjúság pedig így vesztette el sorban a legrátermettebb, legjobb pedagógusokat.)

Felesége, Franciska néni halála után is még évekig szolgálta a Balaton-felvidék gyülekezeit, az egyház, az ébredés ügyét. A zánkai gyülekezet hűséges kántora volt. Örök derűjével fáradhatatlanul járta a szolgálat útját. Utolsó éveit a szombathelyi idősök otthonában élte – ott is szüntelen szolgálatban társai között.

Volna egy kérés az olvasókhöz, hátha valaki ismeri közülük azt az éneket, amelyet ő egy régi-régi konferenciáról hozott haza bibliaórákra, s amely így kezdődik: „Hogy kereshetsz utcazájban s a fellegek felett, / Hisz szívednek ajtaján már régen zörgetek.” Ha valaki tudja, kérem, küldje el az ének kottáját a Mohács–Magyarbóly–Siklósi Társult Evangélikus Egyházközség címére (7700 Mohács, Deák tér 4.)! Köszönettel:

DR. SIMOR FERENC NÉ BOKODY ÉVA (Siklós)

HIRDETÉS

Pályázati hirdetés

Az Aszódi Evangélikus Egyházközség lelkészi állása 2007. június 30-án megüresedik. Felhívjuk a lelkészeket, hogy amennyiben az állást meg kívánják pályázni, jelentkezésüket február 28-ig adják be az Észak-Pest Megyei Egyházmegye esperesi hivatalába (2683 Acsa, Petőfi u. 4.). A díjlevél tartalma iránt érdeklődni Mekis Ádám esperesnél lehet (tel.: 20/824-3801; e-mail: adam.mekis@lutheran.hu).

A lelkészi álláshoz szorosan hozzátartozik az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma és Kollégiumával és annak mindenkorai vezetésével való együttműködés.

HIRDETÉS

Pályázati hirdetés

A Domonyi Evangélikus Egyházközség lelkészi állása 2007. augusztus 31-én megüresedik.

Felhívjuk a lelkészek figyelmét, hogy amennyiben az állást meg kívánják pályázni, jelentkezésüket február 28-ig adják be az Észak-Pest Megyei Egyházmegye esperesi hivatalába (2683 Acsa, Petőfi u. 4.). A díjlevél tartalma iránt érdeklődni Mekis Ádám esperesnél lehet (tel.: 20/824-3801; e-mail: adam.mekis@lutheran.hu).

A pályázatok elbírálásánál a finn és német testvér-gyülekezeti kapcsolatok miatt előnyt élveznek azok, akik valamelyik nyelvet társalgási szinten beszélik.

HIRDETÉS

1% – Rozetta Alapítvány

Kérjük jó szándékú és adakozó testvéreinket, hogy személyi jövedelemadójuk alapítványoknak adható 1%-ának felajánlását a Pesterzsébeti Evangélikus Egyházközség Rozetta Alapítványa számára, a

18250152-1-43-as

adózámra tegyék meg! Adományukkal a gyülekezet szűkebb és tágabb területén élő idős, hajléktalan, hátrányos helyzetű emberek között végzett karitatív, hitéleti, valamint gyülekezeti és gyülekezetfenntartó munkát támogathatják.

Sághy András, a kuratórium elnöke

A Duna Televízió az idei, 38. Magyar Filmszemle alkotásait bemutató sorozatában február 5-én, hétfőn 22 óra 25 perckor tűzi műsorra az *Esti szürkületben* – dr. Ferdinánd István című, 2005-ben készült magyar dokumentumfilmet. Forgatókönyvíró-rendező: Mátis Lilla; operatőr: Mohi Sándor. A film dr. Ferdinánd István (1911–1992) evangélikus teológiai professzor és lelkész életútját mutatja be. Közreműködik dr. Böröcz Enikő lelkész, az Evangélikus Országos Levéltár munkatársa.

Megrendelőlap

Ezennel megrendelem az Evangelikus Életet

- egy hónapra: 780 forintért fél évre: 4680 forintért
 három hónapra: 2340 forintért egy évre: 9360 forintért

Név:

Cím:

A fenti előfizetési díjak belföldre érvényesek!

Kérjük, a szelvényt NYOMTATOTT NAGYBETŰKKELEL töltsd ki, és küldje vissza az alábbi címre:

Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.

(A borítékra szíveskedjék ráírni: „Előfizetés”.)

A szelvényt az 1/486-1195-ös faxszámra is elküldheti.

Kérjük, hogy esetleges kérdéseivel, az előfizetéssel kapcsolatos problémáival keresse Vítális Juditot az 1/317-1108-as vagy a 20/824-5519-es telefonszámon.

Előfizetéssel kapcsolatos e-mailjét a judit.vitalis@lutheran.hu címre küldheti el.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Szeretettel hívjuk és várjuk a kiskőrösi evangélikus templomban február 11-én 15 órakor kezdődő ünnepi istentiszteletünkre, amelyen **Laczi Roland** megválasztott másodlelkész szolgálatába iktatjuk. Az iktatást **Lupták György** esperes végzi.
Kiskőrösi Evangélikus Egyházközség

A Déli Egyházkerület március 2. és 4. között rendezi meg felügyelők, másodfelügyelők és gondnokok számára gyülekezetvezetői konferenciáját **Kontroll és/vagy bizalom** címmel Békéscsabán, az evangélikus gimnázium kollégiumában. A konferencia részletes programját tartalmazó meghívót a gyülekezetek vezetői postai úton kapják meg. A program elolvasható az egyházkerület hírportálján, a **Déli Hangszón**: <http://del.lutheran.hu>. Bővebb információ a konferenciáról a Déli Egyházkerület Püspöki Hivatalában kérhető: 1088 Budapest, Puskin u. 12.; telefon/fax: 1/338-2302; mobil: 20/824-4333; e-mail: south.district@lutheran.hu. A jelentkezés határideje február 9.

A gyászoló család és a vadosfai evangélikus gyülekezet Istenre tekintő szívvel köszöni meg mindenkinek a **Böröcz Sándor** lelkész testvérünk temetésén való részvételt és a koszorú-megváltásként érkezett adományokat. „...tudom, kinek hittem, és bizonyos vagyok benne, hogy ő az én nála letett kincsemet meg tudja őrizni ama napra.” (2Tim 1,12; Károli-fordítás)

Szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik édesanyámat, **Giczi Ferencét** szeretették, utolsó útjára elkísérték, és gyászunkban osztoztak.
Károlyné Giczi Zsuzsa

HIRDETÉS

Meghívó

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület (EKME) február 17-én, szombaton 10 órától 15 óráig tartja csendesnappal egybekötött közgyűlését Budapesten, a Pesti Evangélikus Egyház Deák Téri Gyülekezetének termében.

A misziói nap programja:

- 10.00: kezdőhívat: **Ittész János** elnök-püspök
- 10.40: **D. Keveházi László** nyugalmazott esperes bemutatja **Podmaniczky Pálról** írott könyvét
- 11.30: közgyűlés (nyitott, nem csak EKME-tagok részvételével)
- 13.00: szerény ebéd
- 14.00: **dr. Fabiny Tibor** egyháztörténész, nyugalmazott teológiai tanár: **Próbálkozások a külmisziói munka újraindítására 1957-ben**
- 14.40: záróhívat: **Gáncs Péter** püspök

Az alkalomra mindenkit szeretettel hív, biztat és vár az EKME vezetősége.

A Bartók rádió műsorában február 11-én, vasárnap 8.05-től **dr. Finta Gergely** Bach-műveket játszik a zuglói evangélikus templom orgonáján. Szerkesztő: **Miklósi András**.

A héten a következőkért imádkozunk: Fejér-Komáromi Egyházmegye (vasárnap); Győr-Soproni Egyházmegye (hétfő); evangélikus középiskolák (kedd); a békéscsabai evangélikus gimnázium (szerda); az aszói gimnázium és kollégium (csütörtök); Deák Téri Evangélikus Gimnázium (péntek); Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium (szombat).
A Lutheránus Megújulás által szervezett imamozgalmat

Következő számunk tartalmából:

Áll a bál

APRÓHIRDETÉS

Megvásárolnám akár magas áron is **dr. Budai Gergely** Újszövetség-fordítását. Tel.: 30/262-9403.

A dunakeszi Alagliget Lakóparkban nyílt pszichiátriai otthonunkba várjuk demens, sclerosis multiplex és egyéb agyi értegségben szenvedők, ápolásra-gondozásra szorulókat jelentkezését. Cím: 2120 Dunakeszi, Tóth Ilona u. 19. Érdeklődni lehet **Siket Mihálynál** (70/208-3048; 27/540-650) és **Gyöngyösi Sándornál** (30/949-9766). Honlap: www.gondtalanelet.hu.

Budai, 64 nm-es, felújított, világos panel-lakásunk eladó. Rendelőnek, irodának is kialakítható. Telefon: 20/824-4899.

Idősgondozást vállalok német nyelvtudással. E-mail: fatu70@freemail.hu.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Uram, szenvedek, segíts rajtam! Ézs 38,14b (Mt 20,30.32–33; Mt 20,1–16; 1Kor 9,24–27; Zsolt 62) Igénk Ezékiás hálaénekéből való. Miután megfogyni halálos betegségéből, visszaemlékezik az Úrhoz való kiáltására. Ez olyan fohász, amelyet egyikünknek sem kell hittanórákon tanulnia. Belénk van vésvé. Amikor nagy bajban vagyunk, szinte feltör belőlünk ez az imádság. De miért kell reménytelen helyzetbe kerülünk ahhoz, hogy imádságra nyíljon ajkunk?

Hétfő

Mert Isten mindenkit egybezárt az engedetlenségbe, hogy mindenkin megkönyörüljön. Róm 11,32 (Ézs 59,12b–13; Lk 19,1–10; 1Móz 18,16–33) Az Ószövetség Istenét úgy ismerhetjük meg, mint aki az emberiséget a választott népére és a pogányokra osztotta ketté. Népeink ígéreteket adott, de azt (Jézust), akiben ezek az ígérek amenné lettek, elvetették a zsidók. Ezután már rajtuk is csak a kegyelem segíthetett, mert ők is arra az oldalra kerültek, ahol a pogányok álltak. Így egygyé vált az egész emberiség Isten szemében, és valóban egybezárt mindenkit az engedetlenségbe, hogy mindenkin megkönyörüljön.

Kedd

Amikor Jézus befejezte ezeket a beszédeket, a sokaság álmélkodott tanításán, mert úgy tanította őket, mint akinek hatalma van. Mt 7,28–29 (Ézs 25,1; Zsid 12,12–17; 1Móz 19,1–14) Állandó dilemmánk: hogyan lehet a templomba vagy a gyülekezet látókörén belülre vonzani az embereket. Lelkészek és gyülekezeti tagok mindent megtesznek ezért. De be kellene látnunk, hogy Jézus nem különféle praktikákkal dolgozott, hanem szava hatalmával. Egyszerűen csak az ő igéjét kell hirdetnünk, és ma is megtörténik a csoda. Így nem hozzánk, hanem *miatta* fognak majd jönni az emberek.

Szerda

Az Úr az alázatosoknak kegyelmet ad. Péld 3,34 (Fil 2,3; Mt 10,40–42; 1Móz 19,15–29) A mai ember tudatában az alázat azt jelenti, hogy fejet kell hajtanunk a rajtuk uralkodók előtt. Ennek viszont még a gondolatától is menekülünk. Sokan ezért félnek Isten létének akár csak a tudatától is. Igénk azokról szól, akik engedelmesek, és hallgatnak az ő szavára. Ők kedvesek Isten előtt.

Csütörtök

Így szól az Úr: Szeretettel kívánok, és nem áldozatot, Isten ismeretét, és nem égőáldozatokat. Hós 6,6 (Ef 5,2; 1Kor 3,1–3/4–8; 1Móz 21,1–21) Izrael bűnbánata nem volt őszinte, mert csupán azt szolgálta, hogy elmúljon felettük Isten ítélete, és sorsuk jobbra forduljon. Áldozatukkal nem igazi istentiszteletre törekedtek, hanem az Úr kiengesztelésére. Isten már az első alkalommal tudta, hogy a nép többségének áldozata csak képmutatás. De ő olyan Isten, aki képes egy igazért megbocsátani az egész emberiségnek. Jézus ez az egy, akinek váltságműve óta Isten engesztelődött ki velünk.

Péntek

Ne féljétek! Álljatok helyt, és meglátjátok, hogyan szabadít meg ma az Úr benneteket! 2Móz 14,13a (Mt 10,11; Jn 2,13–22; 1Móz 22,1–19) Miután Izrael kimenekült Egyiptomból, a fáraó serege üldözőbe vette a népet. Látva a veszélyt Mózes ellen lázadtak. „Jobb az egyiptomiakat szolgálni, mint itt elveszni” – vélték. Mózes – látva kishitűségüket – mai igénk szavaival nyugtatja a népet. Nem túlélési praktikákat ajánl nekik a reménytelen helyzetben, hanem egyedül az Istenbe vetett bizalmat.

Szombat

Őrök szövetséget kötök veletek. Ézs 55,3b (Lk 22,20; 1Kor 1,26–31; 1Móz 23,1–20) Az Ószövetségben több szövetségekötésről is olvashatunk. Ezekben Isten kötött szövetséget egy-egy kiválasztott emberrel. De ezek nem lehettek tartósak, mert – az Isten iránti hűtlenség miatt – állandóan meg kellett újítaniuk. Végül Isten sorsdöntő lépésre szánta el magát. Jézusban felülírt minden átmeneti megoldást, és örök szövetséget kötött minden emberrel.

■ MENYES GYULA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból február 4-től február 11-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus félóra az Evangélikus Rádiómiszió szerkesztésében</p> <p>8.00 / Civil rádió Evangélikus félóra az Evangélikus Rádiómiszió szerkesztésében</p> <p>10.00 / mtv Örömhír. A metodista egyház műsora (26')</p> <p>10.04 / Kossuth rádió Istentisztelet közvetítése <i>Balmazújvárosból, a református templomból.</i> Igét hirdet Szabadi Árpád esperes. (56')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>21.00 / Duna Tv Madárszabadító, felhő, szél (magyar játékfilm, 2006) (95')</p>	<p>12.06 / Bartók rádió Budapesti Bach-hét 2006 (57')</p> <p>13.30 / tv2 Az óriás (amerikai film, 1998) (96')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Krisztus közöttünk! A görög katolikus egyház felőrája</p> <p>21.35 / Kossuth rádió Értsünk szót! (25')</p> <p>21.50 / m2 Az ötödik pecsét (magyar film, 1976) (106')</p> <p>22.05 / Duna II. Autonomia Erdélyi dekameron Kuncz Aladár: Felleg a város felett (51')</p> <p>22.25 / Duna Tv Esti szürkületben – dr. Ferdinánd István (magyar dokumentumfilm, 2005) (56')</p>	<p>10.05 / Bartók rádió Irodalom és vidék (55')</p> <p>11.00 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház felőrája</p> <p>14.05 / Bartók rádió A rossz orvos Kosztolányi Dezső elbeszélésének rádióváltozata (1984) I. rész (42')</p> <p>14.55 / Duna Tv Kéjegy. Cserhalmi György-portré (63')</p> <p>18.30 / Petőfi rádió Múzeum könyv 139. Bélyegmúzeum, Budapest (30')</p> <p>21.05 / Kossuth rádió Nemzetközi vallási híradó (30')</p>	<p>10.15 / Duna II. Autonomia Nyelvörző (ism.) (20')</p> <p>11.20 / Kossuth rádió Tetten ért szavak (13')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház felőrája</p> <p>15.40 / Bartók rádió Hitélet és történelem Téli ünnepkör a barcasági csángóknál (20')</p> <p>20.40 / PAX Lélek és építészet. Benczúr László evangélikus építész (20')</p> <p>22.05 / Viasz3 Az élet szép (olasz film, 1997) (122')</p> <p>22.40 / Duna Tv Otello, a velencei mór tragédiája (amerikai-francia-marokkói-olasz játékfilm, 1952) (89')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>9.20 / Duna Tv Ki volt George Orwell? (magyar dokumentumfilm, 2003) (42')</p> <p>11.00 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>15.15 / PAX Kerekpártúra egyháztörténeti utakon Mint a folyó mellé ültetett fa (ZMC – 25')</p> <p>16.00 / PAX Családi Biblia (ZMC – 22')</p> <p>17.20 / Duna II. Autonomia Magyarország kincsei Arborétumok, botanikus kertek – Kám (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2004) (6')</p> <p>21.00 / PAX (premier) Titokzatos Erdély (útifilm) (55')</p>	<p>5.20 / mtv A Hajnali gondolatok mai adásában evangélikus lelkész hallhatunk.</p> <p>10.00 / m2 Jelképtár A kapu (5')</p> <p>12.55 / mtv Sírjaik hol domborulnak? Eltűnt magyar katonák nyomában (30')</p> <p>14.50 / Duna Tv Népesség Istenétől, népesség embertől (magyar dokumentumfilm, 2004) (54')</p> <p>15.15 / PAX Kerekpártúra egyháztörténeti utakon Erős vár a mi Istenünk (ZMC – 28')</p> <p>16.00 / PAX Családi gyász (ZMC – 21')</p>	<p>6.03 / Petőfi rádió A szeretet közösségei VitalRadio – az egészség hangja (27')</p> <p>7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus félóra az Evangélikus Misziói Központ szerkesztésében</p> <p>8.00 / Duna II. Autonomia „Egy szelet kenyér” Nők a baranyai szőlővinszolgálatban (40')</p> <p>12.03 / m2 Ferencsek Erdélyben 3/3. rész (32')</p> <p>12.05 / Duna Tv Isten kezében (26')</p> <p>19.00 / Duna Tv Szép remények (angol tévéfilmsorozat, 1999) 4/1. rész (49')</p>	<p>8.05 / Bartók rádió Finta Gergely orgonál (60')</p> <p>10.00 / mtv Örömhír. A református egyház műsora (26')</p> <p>11.45 / Bartók rádió Nagyapa meg a csillagok Lázár Ervin meséi (15')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>13.00 / mtv A fihárfa (amerikai film, 1995) (102')</p> <p>13.05 / Petőfi rádió Hetet egy csapásra Grimm meséje nyomán (56')</p> <p>15.10 / PAX Székelyföldi vártemplomok (48')</p> <p>21.35 / mtv A kétszáz éves ember (amerikai film, 1999) (126')</p>

HIRDETÉS

Apostolok nyomában

A miskolci evangélikus gyülekezet – **Sándor Frigyes** esperes vezetésével – 2007-ben is tartalmaz utazásokra invitálja az érdeklődőket! Tavasz-nyári kínálatunk a következő:

- április 22-től május 1-jéig: **Apostolok emlékei** – Firenze–Róma–Sorrento
- június 20–29.: **Pál és János apostol nyomában** – Görögország, Pátmosz Az utazásokkal kapcsolatos kérdéseikkel, kérjük, **Móric Rékát** keressék. (Cím: Belvárosi Evangélikus Lelkészi Hivatal, 3530 Miskolc, Hunyadi u. 8. Telefon: 46/505-727; 20/824-3221.) A részletes útiterv letölthető a <http://miskolc.lutheran.hu> oldalról, de természetesen postai úton is megküldjük az érdeklődőknek.

(Már most felhívjuk a figyelmüket arra, hogy terveink szerint ősszel újból meghirdetjük **Luther nyomában** elnevezésű utunkat is!)

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
Évlet on-line: www.evelet.hu
 Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. **Szerkesztőség-vezető:** Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztésig titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). **Tervező-szerkesztő / Évlet on-line:** Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). **Főmunkatárs:** Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: dr. Ecsedi Zsuzsanna – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio occuménica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1282; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Máthé Sándor vezérigazgató E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2340 Ft, fél évre 4680 Ft, egy évre 9360 Ft, szomszédos országba egy évre 31 900 Ft (123 euró), egyéb külföldi országba egy évre 37 200 Ft (143 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokot tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzárta kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu címen várjuk.